47ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 780 Կ. ՊՈԼԻՍ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 12/25 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1904 8 ԶԻԼԳԱՏԷ 1321 — 12 ՓԵԱՆՈՒՆԸ ՍԱՆԻ 1319

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՑԻՐ ԵՒ ՏՆՕՐԻՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պալատ Ալի Մասէոթ, 38

Խմբագրութեան ուղղած գրութիւններ կա չեն տրուիր։

Մանզումէի Էֆքիար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ · ԱԴԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنجه یومی و سیاسی قزیتدر
صاحب امتیازی : اوهانس قریم
اداره خانه‌سی : باب عالی جادهسنده نومرو ۳۸

ԳԱՆԱՁՆԱԳՐԱԳԻՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 գր.	50 գր.
Դուռաւորներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	13 ֆր.

ՑԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 գրուշ,
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀԼԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՌՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՓՈՐՁԱՆԱԼԻՑ ՏԱՐԻ ՄԸ ԲԱՄՊԱԿԻՆ ՀԱՄԱՐ

Մանչէսթըր, 15 Ցունվ. 1904

Դուք հեռուէն այնքան չէք կրնար երեւակայել թէ Անգլիոյ ներքին առեւտրական կացութեան մէջ այս միլոցին ի՛նչ սոսկալի տագնապ մը կայ՝ բամպակի ճարտարարուեստին անկման հետեւանքով։ Ամէն օր միլիոնակներ կը գումարեն գործարանատէրները, խորհրդակցելու համար թէ ո՞ր միլոցները լաւագոյն են աշխատաւորը և գործատէրը վնասի չենթարկելու համար, քանի որ շաբաթական աշխատութեան ժամերը պակսեցան հիմա։ Բայց երկու դասակարգին միջեւ համաձայնութիւնը կատարեալ է։

Շաբաթական աշխատութեան ժամերը պակսեցնելու շարժումը Անգլիայէն անցաւ Ֆրանսա։ Նորմանական գործարանատէրներուն մեծ մասը խմբնիւթին պակսութիւնը չատ քիչ ժամանակէն չզգալու համար հարկ տեսան անոնք ալ պակսեցնել գործաւորական աշխատութեան ժամերը։ Կը յուսացուի թէ շարժումը պիտի ընդհանրանայ Եւրոպայի բոլոր բամպակի գործարաններուն համար։

Պէտք է գիտնալ թէ ասիկա տեսակ մը առեւտրական ցոյց է Միացեալ Նահանգներուն դէմ, որոնց ձեռքն է թէկ բամպակին ամբողջ թելը, և անոր վաճառականութիւնը մեծ մասամբ անկարելի է առանց ամերիկեան ձեռնտուութեան, բայց վերջապէս Եւրոպացի գործարանատէրները պարտաւոր էին այսչափ բան մը ընել, քանի որ Ատլանտեան Ովկիանոսին միւս կողմը այսօր չահագործութիւնը ամէն ժամանակէ աւելի յառաջ կը տարուի կատարեալ անխղճութեամբ։

Սակարանները բացուելուն պէս, Նիւ-Եորք կամ Նոր Օրլէանս, չահագէտները իրենց տարաներուն հակայ կոյտերուն վաճառացած, անգզներու պէս կ'ինան բամպակին վրայ, օրուն գինը կը բարձրացնեն չարունակ, որպէս զի ձեռքերնին անցընեն, և ժամանակ մը վերջը «սոսկի տարիներ»ու գնով ծախեն։

* * *

Բայց դառնանք վիճակագրական տեղեկութիւններու։

Բամպակի վաճառականութեան մէջ 1903 տարիին յիշատակը երկար ատեն պիտի մնայ իբրեւ բացառիկ դժուարութիւններու և անկումի ժամանակամիջոց մը։ Իսկ թէ սակայն հաւասար կամ աւելի մեծ դժբախտութեան տարիներ չատ շուտով չկրնան 1903ի տխուր ամէնէն բարձր գինը։ Դեկտ. 23ին 7.24ի ելաւ, և 28ին 7.46ի։

Այս զօրաւոր և հաստատուն բարձրացումը ահագին յուզումներ առաջ բերաւ Ամերիկայի և Լիվրբուլի հրապարակներուն մէջ, և հանրութեան բոլոր դասակարգերը անձնատուր եղած էին չահագիտական անհաւատ խաղերու։

Բամպակի գործարանատէրներու Դաշնակցութեան Ընդհանուր Մասնախումբը Մայիս 15ին որոշեց Ընդհանուր Ժողով մը գումարել վաճառականութեան կացութիւնը ի նկատ առնելու համար։ Ժողովը գումարուեցաւ Մայիս 26ին, և որոշուեցաւ Հոգեգալստեան տմբողջ շաբաթը գործարանները փակել խամ նիւթի նեղութիւն քիչ կրելու և մթերքը խնայողութեամբ գործածելու համար։ Բայց գործարանատէրները գիտէին թէ այս մասնակի դադարը բաւական պիտի չըլլար և հարկ պիտի ըլլար ի մօտոյ ընդհանուր գեղ մը ընել շաբաթական ժամերուն վրայ։ Յունիս 19ին Նորէն Ընդհանուր Ժողով գումարուեցաւ, և որոշուեցաւ որ Դաշնակցութեան մէջ գտնուող մանարանները շաբաթը չորս օր միայն բանին մինչեւ յոյս անորոշութիւն, և ասիկա չարունակեց մինչեւ Հոկտ. 20։ Գործաւորները սիրով և առանց բողոքի համակերպեցան այս որոշման, որովհետեւ պարագայից բերմամբ պարտաւորուած էին համակերպիլ այս քաղաքականութեան։ Բիլերը միայն հակառակեցան։ Բայց ա՛ն քան քիչաւոր էին, որ գործաւորական խնդիր չծագեցաւ։

Հետզհետէ ուրիշ մանարաններ ալ ասոնց օրինակին հետեւեցան, և Յունիսի կիսուն հաշիւ եղաւ որ Անգլիոյ բովանդակ բամպակի վաճառականութեան հարիւրին 72ը այս չարժման համակերպած էր, և զգեստաշինութեան և բամպակով եղած ուրիշ վաճառքներու շինութեան քանակը մէկ վեցերորդ պակսեցաւ։

Աշխատութեան ժամերուն պակսութենէն ա՛լ աւելի ժամանակ գտան Ամերիկացի չահագէտները որոնք անգլիական գնումներուն նուազութենէն օգուտ քաղելով սկսան աւելցնել խամ նիւթի իրենց մթերքը, և դեռ արտին մէջ եղած բերքին մեծ մասն ալ իրենց հաշուոյն գնեցին լմնցուցին։ Այս վերջին պարագան եղաւ գլխաւոր պատճառը վերջին օրերուն ա՛լ աւելի մեծ դժուարութիւններուն։

Բերքը քաղելու եղանակին վերջերը յանկարծ օդերը խստացան, և կ'ըսուի թէ մինչեւ 500,000 հակի չափ բամպակ ինքնուրոյն արտերուն մէջ, որով թէեւ վնասը մեծ եղաւ ընդհանուր վաճառականութեան համար, այլ առաջուընէ գին տուող չահագէտներն ալ չատ վնասուեցան։

Բերքին հաշիւները, ամէն ձեւով և ամէն տեսակով, յուզուած և գրգռուած հրապարակին վրայ նետուած էին։ Բայց Դեկտ. 3ին Միացեալ Նահանգաց Երկրագործական Դիւանին կողմէ հրատարակուած ցանկը սարսափ ազդեց վաճառականութեան։ 28 միլիոն 14,860 անգլիական արտաւարի վրայ բամպակ ցանուած էր Ամերիկայի մէջ, կանխաւ հաշիւ եղածէն 893, 495 արտաւար պակաս։ Նոյն Դիւանը կը յայտարարէր թէ բուն և զուտ բերքն է 9 միլիոն 962,039 հակ, մէկ հակը միջին հաշուով 490.8 լիպրա։ Ընդհանուր կերպով ազէաքի մը զուշակութիւնը երեւցաւ ասիկա, և թէեւ ակէց առաջ ապացուցուած էր ոչ Ուաշինկթընի իշխանութիւնք բուն քանակութենէն չատ պակաս ցոյց կուտան բերքը, իրենց մասնաւոր նպատակաւ, սակայն հրապարակին վրայ չատ գէշ ազդեց լուրը։ Բիլ յետոյ ուրիշ հաշիւ մը 10 միլիոն 250,000 հակի բարձրացուց թիւը, և գործէն եղող չատ մը մարդիկ ալ կարծիք յայտնեցին թէ, բերքը 11 միլիոնէն պակաս չէր կրնար ըլլալ, և կրնայ աւելի ալ ըլլալ։ Բայց այս ամէնուն հակառակ, բամպակի գիները միշտ բարձրացան, և թէեւ պատրաստ զգեստեղէններու և վաճառքներու առեւտրական գործերը չընդհատուեցան, սակայն գործերուն կազմակերպութիւնը խանգարուեցաւ, և վարանում երեւցաւ ամէն կողմ։

Նոր տարին աւելի մեծ չփոթութիւն բերաւ, որովհետեւ Ամերիկեան բամպակը երթալով կը բարձրանայ, և ընթացիկ սակերով չանէտ վաճառականութիւն մը չարունակելու անկարելիութիւնը անհոգար գործողութեան դիմում ընել կուտայ կանքաչարի գործարանատէրներուն։

Դաշնակցութեան ընդհանուր Մասնախումբը Դեկտ. 15ին Ժողով գումարելով որոշեց դիմում ընել եւրոպական և ամերիկեան բամպակի զանազան ընկերակցութիւններու՝ համերաշխ և միաբան գործակցութեան մը համար։ Հանրային օգտին տեսակէտով այս հրաւէրին խնդրն պատասխանեցին Ֆրանսացիք, և եթէ չահագէտները իրենց սխալը ըմբռնելով անմիջապէս գիները չկտրեն, անխուսափելի կը թուի որ բամպակի վրայ գործ ընող եւրոպական աշխարհը պիտի ընդունի աշխատութեան ժամերը պակսեցնելու դրութիւնը, որուն արդիւնքը վերջ ի վերջոյ անագին մանկութիւններ առաջ պիտի բերէ, գլխաւորաբար Ամերիկայի հրապարակին վրայ։ Ինչպէս արդէն Սքաճսարտէն առնելով Մանգուէսք ծանուցած էր բամպակի վրայ իր տարեկան մէկ ուրիշ տեսութեան մէջ։

Աշխատութեան ժամերուն պակսելովը բնականաբար մատուցումն ալ պակսեցաւ, և կը խորհուէր թէ խնդրանքին չհամապատասխանող այս պարագան մեծ տակնիվրայութիւն մը առաջ պիտի բերէր Արեւելեան երկիրներուն հրապարակին վրայ, որ ապրանք պիտի ուզէին չարունակ, և Անգլիոյ հրապարակը պիտի չկրնար գոհացնել զիրենք։ Սակայն իրարանցումը կարծուածին չափ մեծ չեղաւ, որովհետեւ այդ Արեւելեան հրապարակները իրենց բուն ապառումէն չատ աւելի գներ էին ասկէց առաջ, և վերջնացող տարուան առեւտրական դասերէն մին ա՛ռ եղաւ որ օտար հրապարակներուն ամենամեծ մասը բարձր գիներուն դիմանալու մեծ կարողութիւն ունին իրենց մթերքին առատութեան պատճառաւ։

Աշխատութեան ժամերուն պակսեցնելու դրութիւնը թէեւ չյաջողեցաւ չահագէտներուն հանդը մեղմել, բայց գիները սահմանափակեց, և Յունիսի կիսուն բարձր սակերը չկրկնուեցան ամբողջ եղանակին մէջ։ Բայց Օգոստոսի վերջերը գործերը սկսան նորէն աւելանալ, և Լանքաշարի բամպակի վաճառականութեան վիճակը ողբալի էր։ Այս գժբախտութեան վրայ յանկարծ Նոր Օրլէանսի Բամպակի Սակարանին քարտուղար Մր. Հէսմէրը հրատարակեց բամպակի բերքին բուն թիւը, որ ընդհանուր յուսախաբութիւն պատճառեց։ 10 միլիոն 727,559 հակ էր, նախորդ եղանակէն 46,879 հակ միայն աւելի։ Այս գումարէն 3 միլիոն 868,549 հակը, այսինքն ամբողջ բերքին հարիւրին 37ը Միացեալ Նահանգները բռնած էին արդէն, և մնացեալը, ինչպէս նաեւ հինէն մնացած բերքին մէկ մասը կը բաշխուէր հետեւեալ կերպով։—

	Հակ
Մեծն Բրիտանիա	2,851,528
Ֆրանսա	785,679
Ուրիշ երկիրներ	3,039,959
Բանատա	123,677

* * *

Երկու ծանր և ձախող ազդեցութիւններ վնասեցին վաճառականութեան ընդհանուր վիճակին — ներքին վաճառականութեան յարաւեւ անկումը և բամպակին բարձր գինը։

Բայց առ այժմ ամբողջ կացութիւն անստոյգ է և մտահոգութիւն պատճառող, և գործաւորութեան և գործարանատիրութեան կազմակերպութիւնը բաւական խախտած է։ Եւրոպայի մէջ ամէն առեւտրական ճիւղ իր մասնաւոր գործաւորները կամ գործիչներ ունի, որոնք անհրաժեշտաբէն պէտք է իրենց այդ գործովը ապրին, և չահերնին ալ մեծ բան մը չէ, բայց ասով միայն կրնան կոկիկ կերպով ապրիլ ու ապրեցնել իրենց ընտանիքը։ Հետեւարար չարաթականներուն կարճնալը մեծապէս կ'ազդէ եւրոպական բազմաթիւ ընտանիքներուն տնտեսական կացութեան վրայ, ինչ որ մտահոգութիւն կը պատճառէ այժմէն, և կարելի չէ որ կառավարութիւնները վերջապէս գործը իրենց ձեռքը չառնեն և ամէն կարելի եղած միջոցներով չյաջողեն տագնապին առաջքը առնելու։ Արդէն Մր. Պալֆուր առիթ օր այս մասը խօսք տուաւ Մանչէսթրի պատգամաւորութեան։

Անգլիոյ բամբակի վաճառականութեան սատղ կացութեան վրայ բաւական կարեւոր լոյս մը կը սփռէ հետեւեալ ցանկը, որուն մէջ նշանակուած է Դեկտ.ի վերջերը Անգլիոյ մէջ տրամադրելի բամբակին մթերքը, բազդատմամբ 1903ի և 1901ի Դեկտ.ի վերջին չաբթուան։—

	1903	1902	1901
Հակ	471,240	504,000	670,000

Այս հաշուոյն մէջ է թէ՛ Ամերիկեան, թէ Անգլիական, թէ Եգիպտական և թէ Աւստրալեան բամբակը։

Ասկէց զատ, Դեկտ.ի վերջին չաբթուն Անգլիացւոց հաշուոյն Ազատագրիոյ մէջ կար 203,000 հակ բամբակ, 1902ի վերջին չաբթուն հոն կար 191,000 հակ, իսկ 1901ի վերջին չաբթուն կար 202,000 հակ։

Բայց կացութիւնը աւելի պարզաբանելու համար, մէջ բերենք նմանօրինակ ցանկ մը Անգլիայէ դուրս Եւրոպայի մէջ գտնուած բամբակի համամատական ցանկը, հիմ առնելով 1903ի Դեկտ.ի վերջին չաբթը, բազդատմամբ նախորդ երկու տարիներու վերջին չաբթուան։

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ
(Մնացածը վաղը)

ԲԱՄՊԱԿԻՆ ՏԱՐԱՊԱՅՄԱՆ ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՄԸ

Շաբաթ իրիկուն Լիվրբուլէն մայրաքաղաքս հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ՝ Սբօքին (պատրաստ բամպակ) գինը բարձրացած է։ Լիպրան 8.20 բէնսի և դեռ բարձրանալու ալ հակամէտ կ'երեւի։ Աւելորդ չէ կը կարծենք բացատրութիւն մը տալ թէ, մէկ լիպրան 144 տրամ է, և մէկ բէնսն ալ՝ լիպրան 108ի հաշուով՝ 20 փարա։ Հետեւարար, ամերիկեան բամբակին օրան այս հաշուով Լիվրբուլի մէջ կ'արժէ 11.50 դրշ. մօտաւորապէս, մեծաքանակ գնումներու համար։

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ

ՔԱՍԻՄ 286

ԿՆՃՌՈՏ ՀԱՆԳՈՑԵՑ ՄԸ

ՎԷՊ

ՏԵՂԱԿԱՆ-ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

ԵՐԻՈՐԴ ԵՒ ՎԵՐՋԻՆ ՄԱՍ

(Քսան տարի եսէր)

Դ.

Մելինէ նամակը աւարտելէ ետք կարդաց տիկին Շարամոլի, որ հիւանդանց՝ մտիկ ընելով,

—Ինչո՞ւ համար Սիրարփիի հանդերձադարանին ծածուկ խորշին մէջ պահել կուտաս նամակներդ, հարցուց։

—Անոր համար որ չեմ ուզեր անոնց Սեփոնի քով մնալը, ուրիշ կրնայ օտարի մը ձեռք անցնիլ, պատասխանեց Մելինէ։ Սիրարփիի հանդերձադարանը բնականաբար մեր տունը պիտի գայ օժիտներուն հետ և նշանակուած տեղէն նամակները առնել անհետացնել խիստ դիւրին է ինձ։ Իսկ գալով կնիքին, անիկայ մեր ընտանիքին նուիրական աւանդն է զոր կը փափաքիմ որ դուն ալ պահել գիտնաս, երբ հարսիդ քով տեսնաս։

Տիկինը միշտ զարմացած մնալով Մելինէի այս դարձուածներուն առջեւ,

—Շատ աղէկ, բաւ, հիմա ի՞նչ միջոցով պիտի ղրկես այս նամակը որ չկասկածին քու վրադ։

—Ետքը պիտի տեսնաս, պատասխանեց օրիորդը, մինակ դուն ա՛ն ըսէ թէ, պակաս յանձնարարութիւն մը մնացած է։

—Ո՛հ, դուն ամէն բան կատարեալ ընելու կարողութիւնով օժտուած ես, յարեց տիկինը և պէտք չունիս ինձ նման տկար կնոջ մը հրահանգներուն, մինակ սա դիտել կուտամ որ տասը հազար ոսկին քիչ է, երբ մանաւանդ՝ Սեփոն ծանր օժիտներ ալ պատրաստելու հարկին տակ է Սիրարփիի համար, ուստի աւելի աղէկ կ'ըլլայ որ այդ տասը հազար ոսկին զատ, հինգ հազար ոսկի ալ Սիրարփիի ու Եւգինէի օժիտներուն համար նուիրենք։

Խորթ մօրը այս դիտողութիւնը խիստ արդարացի գտաւ Մելինէ և յետ գրուքեան մը աւելցնելով Սեփոնի նամակին, գրեց թէ «Հինգ հազար ոսկի ևս երկրորդ չէքով մը կը ղրկէ Սիրարփիի եւ Եւգինէի օժիտներուն համար»։ Ետքը մասնաւոր նամակ մ'ալ Անգլիական դրամատան գրելով, խնդրեց որ Սիրարփիի անուամբ վճարուած տասը-հինգ ոսկիի ամսաթղթակը կտրուի և տասնըհինգ հազար ոսկինոց երկու կտոր բաց չէք ղրկուի Կ. Պոլիս Սեփոն էֆ. Աբրահամեանի հասցէին Բ... դրամատունէն գանձելի։

Օրիորդը ատոնց ամէնքը խիստ վարժ ու փութկոտ կերպով լմնցնելէ ետք, Սեփոնի նամակը զատ պահարանի մը մէջ դնելով, վրան հասցէն գրեց և անդ։ դրամատան նամակին մէջ դնելով, երկոտղով մը խնդրեց դրամատունէն որ ներփակեալ նամակն ալ իրենց չէք պարունակող նամակին հետ ղրկուի Սեփոն էֆէնտիի։

—Ա՛խ, դուն էրիկ մարդ ըլլալու էիր զուակս, բաւ տիկինը, չկրնալով զարմանքը զսպել Մելինէի այս ստրման ճարպիկութեանն ու գործունէութեան վրայ, վատահ եմ որ մեր գործերը հիմա կրկնապատիկ քառապատիկ զարգացած պիտի ըլլայն։

Մելինէ քմծիծաղով մը պատասխանեց մօրը այս ֆօնբլիմանին և նամակին հասցէն գրելէ ետք, զգուշութեան համար ծառաներուն միջոցով թղթատարատուն չղրկելով՝ ինք անձամբ մօրը հետ կառք նստաւ զոր կը վարէր իր համր կառապանը Աբրահամ որ անբաժան կը մնար իր տիրուհիէն։ Երբ թղթատարատուն հասան՝ կրկնապատիկ վճարումով՝ ապահովագրուած ղրկեցին նամակը Լօնտոն՝ Անգլիական Պանքային։

Այս գործողութիւններն աւարտելէ ետք երբ տուն վերադարձան երկուքիներն ալ մեծ չունչ առին. հիմա որ իրարու փոխադարձ գաղտնիքին տեղեկացած էին, մտերմութիւնն ու սէրը ա՛լ աւելի շեշտուած էր իրենց միջեւ ու քնաւ չէին ուզեր բաժնուիլ իրարմէ։ Երկուքն ալ թէեւ անգամ մը Սիրարփին ուսնելու, զայն ողջագուրելու համար հոգի կուտային, բայց անանկ վճռական պարագայի մէջ ուր իրենց երկու զաւակներուն բախտը պիտի վճռուէր, չէին ուզեր թեթեւութեամբ շարժիլ ու սխալ քայլ մը առնել, որ անոնց ապագային վնասելու. ընդդէմ ունենար։

—Հիմա կը մնայ մօրեղբայրս, բաւ Մելինէ մտահոգութեամբ, անիկայ գիտէ Սիրարփիին իմ զաւակս ըլլալը և պիտի զարմանայ թէ ի՞նչպէս զաւակս եղբօրս հետ կ'ամուսնացնեմ։

—Ա՛խ Մելինէս, բաւ տիկին Շարամոլ թախանձագին ակնարկով մը, քեզի վստահացած գաղտնիքս մի՛ յայտներ մօրձրօրդ, քու առջեւ հոգ չէ թէ սեւ է երեսս։ Չեմ ուզեր որ ուրիշ ո՛ և է մէկն ալ գիտնայ այս ստորնութիւնս։

—Անցածը պիտի չմոռնայինք մա՛յր, գոչեց Մելինէ վեհանձն չեչտով մը, եթէ ուրիշ անգամ մ'ալ կրկնես, գիտցած եղիր որ վիշտ կը պատճառես ինձ. ես խորհրդակցութեան մը համար միայն յիշեցի և մօրեղբայրս համոզելուն վրայ կը խորհիմ հիմա։ Ի՞նչ ալ որ ըլլայ սակայն համոզիչ պատճառ մը պիտի գտնեմ, առանց բան մը յայտնելու։

—Ա՛խ, երախտապարտ եմ զաւա՛կս, գոչեց տիկինը, կեանքիս մինչեւ վերջը երախտապարտ պիտի մնամ այս վեհանձնութեանդ համար և քանի որ մօրեղբայրդ համոզելու գործը կ'ստանձնես, հիմա ալ ամէն արգելք վերցած նկատենք ու Սիրարփին ողջագուրենք ժամ առաջ։

Տիկին Շարամով զանգակը հնչեցուց և ներս մտնող սպասուհին հրաման ըրաւ որ Սիրարփին կանչէ քիչ մը Սեփոն էֆէնտիի բնակարանէն։

Արդէն Ցակոբիկի նշանուելու մասդրութենէն ի վեր յարաբերութիւնները առջի մտերմական հանգամանքը չունէին երկու ընտանիքներուն միջեւ, որովհետեւ իրարու կ'երթեւեկէին, բայց ո՛չ առաջուանին նման սերտ կերպիւ։ Սիրարփի մանաւանդ՝ որ այնչափ կը սիրէր Մելինէն, իր ամուսնութեան առթիւ անոր ցոյց տուած ընդդիմութիւններէն վշտացած՝ չատ ցանցառ կերպով կ'այցելէր Շարամոլներու, և եթէ այցելէր իսկ, սրտաբեկ ու վշտացած դէմքով կը ներկայանար, անբացատրելի կսկիծ ու արցունք պատճառելով թշուառ մօրը։ Ցակոբիկ սակայն երկու կողմն ալ բանի տեղ չէր դներ ու իր աղատ մտքը կը չարունակէր Սեփոնի բնակարանէն ներս, միշտ սիրտ տալով Սիրարփիի ու վատահեցնելով զայն թէ անպայման կերպով վճռած էր ամուսնանալ իրեն հետ։ Ուստի երբ քրոջը հաւանութեան լուրը առաւ, անմիջապէս վազեց Սիրարփիի սենեակը ուր օրիորդը առանձին նստած ձեռագործով կ'զբաղէր։ Ցակոբիկի անակնկալ զուարթութիւնը բաւական պերճախօս էր, ուրկէ յոյսի նշոյլ մը ծագեցաւ Սիրարփիի մէջ, և երբ կը պատրաստուէր հարցում մը ուղղելու, երիտասարդը առաջին անգամ զայն ողջագուրելով,

—Համբուրէ՛ զիս նշանա՛ծս գոչեց, ա՛լ օտար չենք իրարու. քոյրս տուաւ իր հաւանութիւնը։

Սիրարփի յուզումին սաստկութենէն չկրցաւ ինքզինքը զսպել ու սիրուն գլուխը հակեցաւ երիտասարդին ուսին վրայ։ Մէկ քանի վայրկեան իրարու փարած մնացին, որպէս եթէ օրիորդը ինքզինքը փրկելով երիտասարդին բազուկներէն.

—Խենթութիւն չուզեր Ցակոբիկ, բաւ. աս ի՞նչ բան էր որ ըրինք։

—Նշանածս ես, Սիրա՛բրիի, գոչեց երիտասարդը, ի՞նչ, դեռ չես հաւատար, ապագայ ամուսինս ես, քոյրս մայրս պաշտօնապէս աւետեցին ինձ։

Սիրարփի հակառակ երիտասարդին համար տածած բուռն սէրին, արժանապատուութիւնը վիրաւորուած զգաց ու իրմէ չսպասուած լրջութեամբ մը,

—Բայց քրոջդ ու մօրդ հաւանութիւնը բաւա՞ն են, առարկեց, միթէ ես մա՛յր, հա՛յր չունիմ։

Ցակոբիկ չուարած, խեղճացեղած՝ օրիորդին այս վայրկենական փոփոխութենէն։

—Բայց դո՞ւն ես որ այդ յանդիմանութիւնը կ'ուղղես ինձ, Սիրարփի, բաւ. չե՞ս գիտեր որ ամբողջ կեանքս, գոյութիւնս, ապագաս նուիրած եմ քեզ։

Օրիորդը նշանածին յուսահատ կացութենէն զգածուելով,

—Իրաւունք ունիս սիրելիս, բաւ մեղմութեամբ, բայց պէտք է խորհիլ որ ես ալ ծնողներ ունիմ, որոնք քու ընտանիքիդ չափ իրաւունք ունին իրենց զաւկին ամուսնութենանը մասին կարծիք յայտնելու. հետեւարար մինչեւ որ անոնց հաւանութիւնը չառնուի, չենք կրնար ճշմարտապէս նշանուած հռչակուիլ։

(Շարունակելի)

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՀԱՄԱԽՄԲՈՒԹԻՒՆ ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԶՕՐՔԵՐՈՒ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՔ

Ճաբոնի և Ռուսիոյ խնդիրը կ'երևի թէ խաղաղութեամբ վերջանալիք չունի։ Թուքիոյի բոլոր կարևոր թերթերը կ'ըսեն թէ, ժամանակը եկած է Ռուսիոյ դաս մը տալու։ Քորէայի մէջ ալ ապահովութիւնը խանգարուած է։ Բոլոր Եւրոպական դեսպանատունները հսկողութեան տակ առնուած են, և դեսպանները իրենց կառավարութիւններէն կը խնդրեն նոր պահակազօրք փութացնել։ Ռուսական պահակազօրքերէն վատ, ամերիկեան, անգլիական և իտալական ջոկատներ Սէուլ ժամանեցին։ Ի մտոյ կը հասնին գերման և ֆրանսացի պահակազօրքեր։ Ճաբոն Քորէայի մայրաքաղաքին մէջ ունի արդէն 609 զինուորներ ալ Քորէայի գիւղերուն մէջ ցրուած են։ Հսկողութեան տակ առնուած են Քորէայի բոլոր առաջնակարգ և ազդեցիկ անձնաւորութիւնները, Սէուլի մէջ չիսթութիւն մը առաջ չի բերելու համար։ Ամերիկեան դեսպանը կը հեռագրէ իր կառավարութեան թէ, Սէուլի մէջ և շրջակայքը անուսարապի վիճակ մը կը տիրէ, և կը կասկածուի թէ դեպքերը պիտի փութացնեն արտաքին միջամտութիւն մը, որ պատճառ պիտի ըլլայ պատերազմը փութացընելու Ռուսիոյ և Ճաբոնի միջև։ Ուաշինկթընի մէջ կ'ըսուի թէ Սէուլ դտնուած ամերիկացի ծովային զինուորներու ներկայ թիւը կը բաւէ դեսպանատան պաշտպանութեան համար։ Ամերիկացիք Սէուլի մէջ ունին նաև էլեկտրական երկաթուղի մը և էլեկտրական գործարաններ։

** Ռուսիա Քորէայի կառավարութենէն բացատրութիւն կը պահանջէ երկրին խռովկաղ կացութեան համար։ Ամէն օր Սէուլի մէջ Նախարարաց Խորհուրդ կը գումարուի։ Ճաբոնցիք շաբաթնակ բրենձ կը գնեն և կը մթերեն հիւսիսային Քորէայի մէջ։

** Շատ մը լրագիրներու թղթակիցներ արտօնութիւն կը խնդրեն Մ. Արեւելքի ռուս փոխարքայ ծովակալ Ալեքսէյէն՝ թղթակիցներ պատերազմ ռուս բանակին մէջ։ Ծովակալը պատասխանեց թէ պատերազմ ըլլալ չի յուսացուիր, հետեւաբար կանխահաս է իրենց դիմումը։

** 4000 ռուս զօրքեր յանկարծական հրամանի մը վրայ անմիջապէս հիւսիս մեկնեցան Բորթ Արթուրէն։ Բոլոր ռուս զօրավարները ժողով մը գումարելով Բորթ Արթուրի մէջ խորհրդակցեցան ջրանհանութեան կարգադրութիւններուն և զօրքերուն դասավարութեան վրայ։

** Քորէայի ջուրերուն մէջ Ճաբոն կը շարունակէ իր նաւային ցոյցը և հետզհետէ ցամաք կը հանէ փոքր ջոկատներ։

** Այսօր վաղը Թուքիոյի մէջ կը տպաւորի Ռուսիոյ պատասխանը։ Կը կարծուի թէ Ռուսիա ինչ ինչ զիջումներ պիտի ընէ, բայց անոնք պիտի չի գոհացնեն Ճաբոնի պահանջումները։

** Ռուսիոյ մէջ հանրային կարծիքը յանկարծ փոխուեցաւ անցեալ շաբաթու ի նպաստ պատերազմին։ Մոսկուայէ և Օտեսայէ առնուած լուրերը պատերազմի մօտաւորութեան վրայ կը խօսին, յայտարարելով թէ այս ամէնուն պատճառը Անգլիան է, որ Ճաբոնը գործիք ըրեր է իր սեփական նըպատակը առաջ տանելու համար։ Ռուսները իրենց բուն թշնամին Անգլիան կը նկատեն Մ. Արեւելքի մէջ, և կը փափաքին անոր հակցնել թէ Մ. Ասիոյ ցամաքին վրայ ռուսական դրօշը պէտք է գերակշիռ ըլլայ։ Հնդկաստանի դէմ ուղղակի յարձակում մը կազմակերպելու պէտքին վրայ կը պնդեն Ռուս օրաթերթերը։ Բայց Անգլիացիք կ'ըսեն թէ այս բոլոր խօսքերը Ռուսիոյ Ճաբոնի դէմ անպատրաստ ըլլալէն կը բխին։ Ռուսիա ահագին դժուարութիւններու մատնուած է իր բանակները Մ. Արեւելք փոխադրելու համար Եւրոպական Ռուսիայէն և Սիպերիայէն, թերակատար երկաթուղիի մը միջոցաւ, բազմաթիւ կամուրջներու վրայէն, թշնամի երկիրներու մէջէն։ Մանաւանդ երկու տկար կէտեր կան այդ երկաթուղիին նեղ գծին երկայնքը—Պայքալ լիճը և Խինկան լեռնաշղթան։ Առաջինը սառած է արդէն, և սառած պիտի մնայ մինչև Մայիսի վերջը, և տղաներուն սառոյցները անկարելի կ'ընեն երկաթ նետել իրենց վրայ և զօրք ու մթերք քաշելնել, ինչպէս կարելի է նոյն բանը ընել Վօլգա գետին վրայ։ Այս 40-50 մղոն սառած և անհասատ գետին վրայէն պէտք է անցնիլ մի միայն ոտքով, և պարէններն ու ռազմամթերքները չոգենաւէ չոգենաւ փոխանցել երկու երեք անգամ ձիերով։ Հինկան լեռներուն մէջ Ռուսք իրաւ է թէ ունին մանուածապատ երկաթուղի մը, սակայն կարճ կառախուսքեր միայն կարելի է բանեցնել, երկու ծայրերէն լոքոմոթիվներով, զորոնք հարկ կ'ըլլայ փոխել յաճախ։ Ասիկա շատ ժամանակի կը կարօտի, քաղաքական անագին ոյժի։ Ծովերուն տիրապետութիւնն ալ Ռուսիոյ ձեռքը չէ, և այդ ճամբով չի կրնար իր մարդիկը և ռազմամթերքը Մ. Արեւելքի ցամաքները հանել։

** Կ'ըսուի թէ ծովակալ Ալեքսեվ իր բանակատին կեդրոնը Խարպին պիտի փոխադրէ։

** Խումբ մը Անգլիացիներ, Բաղաքականութեան, Եկեղեցւոյ, Գիտութեան, Գրականութեան և Լրագրութեան ներկայացուցիչներէն, Նախաձեռնութեամբ Խաղաղութեան Ջատագով երեսփոխան Մր. Քրիմբրի, աղերսագրով մը դիմեցին Ռուսիոյ և Ճաբոնի Վեհապետներուն, խնդրելու համար որ իրենց վէճը յանձնեն Լա Հէյի Իրաւարարական Ատեանին, եթէ դիւանագիտութեամբ չեն կրնար լուծել զայն։ Մր. Քրիմբր խնդրած էր 80 Անդլիացի ազդեցիկ անձնաւորութիւններէ ստորագրել այդ աղերսագիրը։ Երկու հոգի միայն իրենց ստորագրութիւնը չդրին, և ամէն ոք պիտի զարմանայ երբ ըսենք թէ այդ չստորագրողներն են Երքի Արքեպիսկոպոսը և Լոնտոնի Եպիսկոպոսը։

Ստորագրողներուն մէջ կ'երևին նախորդ հանրային կրթութեան նախարար Սըր Ճօն Կօրսթ, անգլիացի ականաւոր գրագէտ Ճորճ Մէրէտիթ, գիտնական Սըր Ճօն Լըպաք, այժմ Լորտ Էվպերի, իմաստասէր Ֆրետերիք Հարիսըն։

** Մոսկուայի Թայմզի Թղթակիցը կ'ըսէ թէ Մանչուրիոյ դէպքերուն շատ մօտէն իրազեկ Ռուս զօրավար մը կը յայտարարէ թէ Մ. Արեւելքի մէջ այս միջոցիս կան 900,000 Ռուս զինուոր, մեծ մասամբ ընտրելագոյն զինուորներէն, հրացանակիրներ և Խաղախներ, որոնք Ռուսիոյ լաւագոյն զինուորները կը համարուին։

** Վլատիվոսթոքի նաւահանգիստը բոլորովին սառած է։ Ճաբոնի ծովուն կողմէն նաւահանգիստին բերանը ծածկուած է սառոյցի թանձր խաւով մը, որ Վլատիվոսթոքի ռուսական բերդին համար բնական պատուար մը կը ձեւացնէ, Ճաբոնի ծովուն կողմէն։ Ռուսական մարտանաւերը քարափներուն երկայնքը երթալ չարուելու համար կը պատրաստուին ճամբայ բանալ սառնաթեկ չոգեմակոյկներով։

ՄԱՔՍՍԱՅԻՆ ՌԱՂԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ.—Գշ. օր կէս օրէ վերջ Մր. Զէմպրլէն Լոնտոնի Բաղաքապետարանին Մեծ Դահլիճին մէջ արտասանեց այն ճառը որուն հետաքրքրութեամբ կը սպասուէր երկար ժամանակէ ի վեր։ Լորտ Բաղաքապետը իր անդամներուն հետ միասին ընդունեց գաղթային նախորդ նախարարը՝ իրենց պաշտօնական զգեստներով։ Մր. Զէմպրլէն ալ Օրքիտէ ծաղիկ մը կը կրէր։ Կը նախագահէր Լորտ Բաղաքապետը։ Որովհետեւ Լոնտոնի սեղանաւորական և առեւտրական մեծ կեդրոնին՝ Մինշնքաղաքին մէջ հանրային կարծիքը ընդհանրապէս նպաստաւոր է Մր. Զէմպրլէնի և իր մաքսային ծրագրին, և հաւաքուած բազմութիւնը ամենամեծ մասամբ կը բաղկանար Մր. Զէմպրլէնի աջակցողներէն, խանդավառ ընդունելութիւն մը եղաւ ատենաբանին։ Երբ Կիլտհոլի պատմական սրահը մտաւ Մր. Զէմպրլէն, իսկոյն երգուեցան «Աստուած պահէ թագաւորը», և իշխէ՛ Բրիտանիա» անգլիական ազգային երգերը։ Յետոյ, Լորտ Բաղաքապետին կարճաւոր մէկ ներածութենէն վերջ, նախորդ նախարարը իսկոյն խօսք առաւ։ Մր. Զէմպրլէն ծաղկազարդ բարձր բեմէ մը կը խօսէր, Կիլտհոլի Բակին ապակեայ մեծ դուռներուն դիմացը, շքեղ տեսարանի մը մէջ։ Տիկին Զէմպրլէն իր ամուսնոյն հետեւը նստած էր։ Իր ճառին մէջ, զոր յաճախակի որոտընդոստ ծափեր կ'ընդմիջէին, Մր. Զէմպրլէն դարձեալ յիշատակեց իր ծանօթ փաստերը, որոնք իր կարծիքով կը պարտաւորեն Անգլիան թողուլ իր Ազատ Փոխանակութեան դրութիւնը և ընդունիլ մաքսաւորութիւնը, և կրկնեց ինչ որ քանիցս ըսած է արդէն, յայտարարելով թէ առեւտրական նախարարին Ցնվ. 7ին հրատարակած վիճակագրութիւնը, որ կը հաստատէ անգլիական վաճառականութեան ծաղկեալ վիճակը 1903ին, չի կրնար բնաւ հերքել իր վարդապետութիւնը, և թէ ընդհակառակն կրնայ նոյն իսկ նոր փաստեր քաղել այդ վիճակագրութենէն ի նպաստ իր դրութեան։

Երբ Կիլտհոլէն դուրս եկաւ, Մր. Զէմպրլէն ամբոխին կողմէ ընդունուեցաւ մոլեգին ծափերով։ Հազարաւոր մարդիկ հաւաքուած էին Լոնտոնի ամենամեծ նուագասրահներուն մէջ, ուր կրցան մտիկ ընել նախորդ նախարարին ճառը, որ իրենց կը հաղորդուէր Մր. Զէմպրլէնի խօսած բեմին վրայ դրուած էլեկտրական գործիքներու միջոցաւ։

** Նոյն օրը, երեկոյին, Տըվընշայրի դուքը, Մր. Զէմպրլէնի՝ ամէնէն լուրջ հակառակորդներէն մին, խանդավառ բազմութեան մը առջև Լիվրբուլի մէջ ճառ մը արտասանեց։ Այս առենարանն ալ չբաւ նոր բան մը զոր արդէն գիտցած չըլլան մեր ընթերցողները։ Խտիս կուտեցաւ Մր. Զէմպրլէնի մաքսային ծրագրին դէմ, և պարտաւոր ընթացքը Վարչապետ Մր. Պալֆուրի, որ Մր. Զէմպրլէնէն բաժնուելով հանդերձ, վերջին երեսփոխանական մանակի ընտրութեանց առթիւ ոյժ տուաւ մաքսապաշտ ընտրելիներու։

** Ամբողջ սրանը, ուր կը խօսէր Մր. Զէմպրլէն, զարդարուած էր անգլիական և աւստրալեան Հանրապետութեան դրօշներով։ Երեք հազար հոգի միայն կարելի էր տեղաւորել նոյն սրահին մէջ, բայց տուս առնելու համար դիմողներուն թիւը 30,000ը կ'անցնէր։ Սրահին յարակից փոքրիկ սենեակներն ալ ունկնդիրներով լեցուած էին։ Մր. Զէմպրլէն զոյնը նետած էր, բայց նոյն կորովի շեշտով խօսեցաւ, որով ապէց առաջ խօսած էր Անգլիոյ սեղանաւորական և առեւտրական մեծ քաղաքներուն շրջանը ընելով։ Յայտարարեց թէ Լոնտոն բովանդակ աշխարհի առեւտրական և գործարանական ամենամեծ կեդրոնը ըլլալով, անտարբեր չէր կրնար գտնուիլ այն խնդրոյն առջև, որ այժմ կը շանգրգռէ ամբողջ Անգլիական Պետութիւնը։ Լոնտոն տիեզերական վաճառականութեան և սեղանաւորութեան հաստատարդարութեան կեդրոնն է, ըսաւ, և իբր այն Լոնտոնի վերապահուած է վճռական ձայն մը ունենալ մաքսային խնդրոյն մէջ։ Բայց Մր. Զէմպրլէն դիտել տուաւ թէ օտար պանդոխներ և առեւտրական մեծ ընկերութիւններ սկսած են այժմէն մրցիլ Լոնտոնի հետ, բան մը՝ որուն գլխաւոր պատճառն է, ըսաւ, Անգլիոյ՝ առեւտրական փոխանակութեանց ներկայ դրութիւնը։ Սեղանաւորութիւնը վաճառականութեան կը հետեւի, ոչ թէ վաճառականութիւնը սեղանաւորութեան, ուստի եթէ Լոնտոն կ'ուզէ պահպանել իր սեղանաւորական արդի կացութիւնը միջազգային բոլոր դրամական հրապարակներուն վրայ, պէտք է հոգ տանի Պետութեան ընդհանուր վաճառականութեան զարգացման, և անոր միջոցները դիւրացնէ, իր ձայնը բարձրացընելով ի նպաստ մաքսային քաղաքականութեան։ Անգլիոյ սեղանաւորական արդի վիճակը Անգլիացիներուն հարստութեան մէկ հետեւանքն է, ոչ թէ պատճառը, յարեց Մր. Զէմպրլէն։ Բուն պատճառը իր վաճառականութիւնն էր։ Ցիշատակեց Վենետիկի, Հոլանտայի և Միջին Դարու գերմանական մաքսային քաղաքներուն անցեալ փառքերը։ Ուրիշ Տէրութիւններ մաքսային կարգադրութիւններով կը յառաջդիմեն և կը զարգանան, Անգլիա՝ միայն ետ մնաց, նախապաշարումի մը կապու

ՆԵՐՔԻՆ

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՇՈՒԻՑ ՆՈՐՎԷԿԻԱ. — Ինչպէս մեր Պաշտօնականներուն մէջ գրեցինք, Շուէյտ-Նորվէկիական Էլիտա դպրոց-մարտանաւին հրամանատարը, սպաները և ուսանողները պատիւը ունեցան Սէլամլիքի արարողութեանց ներկայ գտնուիլ. Վեհ. Սուլթանը երբ փառաւոր հանդէսով մզկիթ կ'երթար, բարեհաճեցաւ Իր Կայս. մեծարանքներն ու բարեւները շնորհել։ Թէ սպաներն ու նաւազները «Հուրրա՛» գոչեցին։ Հիւրանոցին մէջ ճոխ շքասեղան մը պատրաստուած էր անոնց համար։

Վեհ. Սուլթանին ներկայութեան ընդունուելու պատիւը ունեցան Շուէյտ-Նորվէկիական դեսպան Մ. Պէք-Միրից, Սթոքհոլմի արտաքին գործոց պաշտօնարանէն Մ. Հալին, Էլիտաի հրամանատարը Մ. Հոլս և սպաները։

Թարգմանի պաշտօնը կը կատարէր արարողապետ Իպրահիմ պէյ։

Մ. Հալին, որ մասնաւորաբար Պոլիս ղրկուած էր Օսքար Թագաւորին կողմէ, իր Վեհափառ Տիրոջը անունով, Ն. Վեհափառութեան մատոյց երկու թանկարժէք ձերմակ մորթեր, ինչպէս նաեւ ինքնագիր նամակ մը։

Վեհ. Սուլթանը պաշտօն յանձնեց դեսպանին և Մ. Հալինի իր ջերմ շնորհակալիքը յայտնել Օսքար Թագաւորին։ Նաեւ բարեհաճեցաւ Իր բարձր գոհունակութիւնը յայտնել Էլիտաի հրամանատարին, Կայս. երթուղարձին ատեն եղած յարգանքներուն համար։ Հրամանատարը իր խորին երախտագիտութիւնը յայտնեց Կայս. բարեհաճութեանց համար։

Վեհ. Սուլթանը հետեւեալ պատուանշանները շնորհեց.— Ա. Օսմանիյէ՝ դեսպան Մ. Պէք-Միրիցի։ Բ. Մէճիտիյէ՝ դեսպանատան Ա. Թարգման Մ. Մարթէնի և Էլիտաի հրամանատար Մ. Հոլսի։ Գ. Մէճիտիյէ՝ Մ. Հալինի։ Նաեւ ուրիշ պատուանշաններ ուրիշ պաշտօնատարներու և Էլիտաի բոլոր սպաներուն և ուսանողներուն։

** Կայս. ունկնդրութենէն ետք հրամանատարը, սպաները և ուսանողները նաւ վերադարձան, և իրիկուան պտոյտ կատարեցին Պոլսոյ նշանաւոր վայրերը։

Էլիտա չորեքշաբթի պիտի մեկնի Պոլսէն։

** Կայս. Իրատէի մը համաձայն դպրոց-մարտանաւին ներքին ու արտաքին մասերուն, նաեւ սպաներուն և այլ լուսանկարներէն ալբոմ մը կը կազմուի, որ պիտի մատուցուի Կայս. Պալատ։

** Էլիտաի սպաները և ուսանողները շաբաթ օր Կայս. արտօնութեամբ այցելեցին Տօլմա Պաղչէի և Թոփ Դաբուի Կայս. Պալատները, Կայս. Գանձարանը, Բաարիէի մզկիթը և Պոլսոյ բերդերը։

** Պարսից դեսպանը երէկ ցորեկ, ի պատիւ հրամանատարին և սպաներուն ճաշ մը տուաւ և իրիկուան դէմ ալ թէյ։

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐ. — Ինչպէս անցած Դշ. օր եղած էր Ֆաթիհի մզկիթին մէջ, շաբաթ օր ալ Պայազիտի մզկիթին մէջ տեղի ունեցաւ կրօնական ուսանողներու վկայականի բաշխման հանդէսը։ Վեհ. Սուլթանին կողմէ Կայս. Պալատէն քարտուղարներէն Ճէվատ պէյ, Կայս. բարեւները աւետեց և ինք անձամբ յանձնեց ուսուցիչներուն և ուսանողներուն շնորհուած ոսկի և արծաթ Լիւգաթի չքանշանները։ Կայս. հրացանակիր Թահիր պէյ դրամական պարգեւներ բաշխեց։ Այդ առթիւ բարեմաղթութիւններ եղան և ուսանողներուն կողմէ երախտագիտական ուղերձ մը պատրաստուելով մատուցուեցաւ յոտս Կայս. Գանոյեց։

ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ ՄԸՐՑԱՆԱԿԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆԸ.— Շաբաթ օր մեծ շքով կատարուեցաւ Կայս. Լիսէին մրցանակաբաշխութեան հանդէսը, դըպրոցին մեծ սրահին մէջ։ Ներկաներուն մէջ կային Կրթական Նախարար Հաշըմ փաշա, Կրթական Նախարարութեան խորհուրդին քանի մը անդամները և ն.։

Ժամը 6ին ժամանեց Կայս. Պալատին քարտուղարներէն Ճէվատ պէյ, որ պաշտօն ունէր Վեհ. Սուլթանին կողմէ շրջանաւարտներուն շնորհուած շքանշանները յանձնելու։ Ճէվատ պէյ աւետեց Կայս. բարեւները և Լիւգաթի ոսկի շքանշանը յանձնեց Ա. հանդիսացող շրջանաւարտ Օսման Շէրէֆ էֆ.ի, իսկ արծաթ Լիւգաթի՝ Բ. հանդիսացող Սալիհ Բէրամէթ էֆ.ի։

Յետոյ ճառեր խօսեցան Սուլթանիէի տնօրէն Ապահիրբահմանի պէյ, Կրթական Նախարար Հաշըմ փաշա և շրջանաւարտներէն մէկը։

Կատարուեցաւ մրցանակներու և վկայականներու բաշխումը։

Աղօթքներ եղան Վեհ. Սուլթանին կենաց և երախտագիտական ուղերձ մը մատուցուեցաւ յոտս Կայս. Գահոյից։

Սուլթանիէ վարժարանը այս տարի ունի 38 շրջանաւարտ. 16 Իսլամ, 4 Հայ և մնացեալը Յոյն, Գուլկար և Եւրոպացի։ Այս շրջանաւարտներէն 17ը, որոնց մէջ կայ նաեւ Գէորգ Սարբեան, ստացան իրենց վկայականները։ Իսկ մնացեալները, որոնց մէջ կան Արամ, Սարգիս և Նորատունկեան էֆէնտիները, մէկ երկու ճիւղերու մէջ երկրորդ քննութիւն մը տալէ ետք պիտի ստանան վկայական։

Ծրանաւորէնի և գիտութեանց մէջ բարձրագոյն մրցանակի արժանացած են նաև Յարութիւն Կարապետեան, Հրանտ, Լեւոն, Խաչատուր, Սեդրաք էֆ.ները։

Անգլիերէնի մէջ մրցանակ ստացող 4 հոգիին երեքը Հայ են, Խաչատուր, Արամ և Հրանտ էֆ.ները։

*** Սուլթանիէ վարժարանին առաջադիմութեան աւելի եւս նպաստելու համար, Վեհ. Սուլթանը հրամայեց կրթական ելմտացոյցէն 170,000 ղրուշ աւելցնել, նոյն Կայս. վարժարանին տարեկան ծախքին վրայ։

*** Ակադեմական և Պոլսոյ ֆրանսական պահականաւին հրամանատար Մ. Բիէր Լօթի, մրցանակաբաշխութենէն առաջ այցելեց վարժարանին ամէն յարկերն ալ և շատ գնահատեց։ Դրագէտ-սպան յայտնեց թէ, ֆրանսական Լիսէներուն քաղաքամտութեամբ, Կայս. Լիսէին ինքնաբանը աւելի առողջապահիկ է և աշակերտներուն տրուած կերակուրները շատ աւելի ընտիր են։

ԱՐԱԳԱՀԱՐՈՒԱԾ ԹՌԱՆՈՒԹԻՒՆԸ. — Իրուբի զինագործարանին յանձնարարուած արագահարուած թնդանօթները քննելու համար, Կայս. Թիկնապահ Բիգա փաշա և Հըֆզի պէյ առջի գիշեր Պոլսէն մեկնեցան։

ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹԻ նոր կանոնագիրին տարամարդած պատիժներուն և տուգանքներուն մասին իր կարծիքը յայտնելու համար, դատական Նախարարութեան մէջ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ Նախարարի խորհրդական Անմէտ Շերֆի էֆ.ի նախագահութեամբ։

ԲԱՆԿԻՆ ՁԻՆԵՐԸ.— Կայս. Իրատէով անանարոյժ սպաներէ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ, որ Կայս. Դ. զօրաբանակին շրջանակին աշիրէթներէն ձիեր պիտի գնէ, Կայս. Ա., Բ. և Գ. զօրաբանակներու հեծելազօրքերուն համար։ Վճարումները պիտի ընէ զինուորական սպառազինութեանց վարչութիւնը։

ՏԵՂԱԿԱՆ ՅՈՐԵՆՆԵՐԸ.— Դրեցինք արդէն թէ, Կայս. Իրատէ մը հրամայեց առեւտրական ճամբաներ չինել Ա. Նաւասարդի մէջ, տեղական ցորենները փոխադրութիւնը դիւրացնելու համար։ Քանի մը կուսակալութիւններ տեղեկագրած են Բ. Դրան թէ, արդէն սկսուած է աշխատութեանց, Յորենի մշակութիւնը աւելի ևս զարգացնելու համար, Կայս. Իրատէ մը հրամայեց Երկրագործական պանքային 5000 ոսկի արժէքով առաջնակարգ ցորենի սերմնցու բաժնել Անատոլուի երկաթուղիին գիծին վրայի գիւղացիներուն։

** Զեռնէաս պաշտօնարանը հրամայեց Պոլիս ղրկել Գոնիա գտնուած 500 վական ցորենները։ Քննութիւն կատարուելով հաստատուեցաւ թէ, Պոլսոյ արմտիքի յանձնակատարները պէտք եղած գինը չեն սահմաներ տեղական ալիւրներուն, որով Գոնիայի մէջ 500 վակոն ցորեն մնացած է, մինչդեռ Պոլսոյ մէջ պէտք կայ։

** Զալաթիոյ Խավնար խանի և ուրիշ տեղերու արմտիքի յանձնակատարները սէնտիքա մը կազմելով Յունուար 1էն ի վեր սկսած են ըստ այնմ գործել։ Զեռնէաս պաշտօնարանը նկատելով որ այդ պարագան տեղական ցորէններու սպառմանը պիտի վնասէ, ծանոյց որ մէկ կողմէն կ. Պոլիս ղրկուին առեւտրական կեդրոններու մէջ հաւաքուած ապրանքները և միւս կողմէ արգիլուի յանձնակատարներուն այդ ապարքը։

ՕՍՄ. ՆԱԻԱՏՈՐՄԸ.—Ֆէքրի Պիւլեմնս, Ավնուլլահ և Մուեիզը Զաֆեր զրահաւորներուն նորոգութիւնը զոր Թէրսանէի մէջ կը կատարեն Անսալտոյի գործաւորները, Մարտին աւարտելով յանձման գործողութիւնը պիտի կատարուի։ Յետոյ պիտի սկսի Մահմուտիէ, Ազիզիէ, Օսմանիէ, Մուգասսեմիի խայր ու Նէճմը Շեվքեթ զրահաւորներուն նորոգութիւնը։ Ճենովայի մէջ նորոգուած Մէճուիտիէ զրահաւորը, Կայս. Իրատէի մը համաձայն, ճամբայ պիտի ելլէ և Տարտանէլի մէջ պիտի յանձնուի Օսմ. պաշտօնատարներուն։

** Հրաման տրուեցաւ Զեռնէաս պաշտօնարանին մանրամասնօրէն քննել իտալական նաւագործարաններու կողմէ ներկայացուած թորփիլահալածներու ծրագիրներն ու յատակագիծները և եթէ յարմար դատուի նոյն ատեն տալ յանձնարարութիւնը։

ԻՍԼԱՄ ԴԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐԸ.— Պաղատի երկաթուղիի գիծին վրայ գտնուած գետինները մշակելով և դաղթականութիւններ հաստատելով, Կայս. կառավարութեան քաղաքիւ օգուտները նկատի առնելով, Կայս. Իրատէի մը համաձայն, յանձնաժողով մը կազմուեցաւ։ Այդ յանձնաժողովը քննութիւն մը պիտի կատարէ այդ գիծին երկայնքը և պարապ գետինները պիտի նշանակէ որպէս զի հոն հաստատուին Թուրքիա եկող Իսլամ դաղթականները։

ՐՈՒՄԻԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳԵՐԸ.—Փուռնալ տր Սալօնիք հետեւեալ կերպով կ'արձանագրէ ցարդ իրականացած բարեգործութիւնները. —

«1902ի վերջէն ի վեր Հիլմի փաշայի գործը եղաւ դատական վերակազմութիւնը։ 130ի չափ նոր դատարաններ հաստատուեցան Ռումէլիի նահանգներուն ամէն կողմերը։ Բատ վարչական միջոցներուն ծրագրին, ոչ-քրիստոնեայ մօտ 3000 պահապան, 1500 ոստիկան-զինուոր և 130 ոստիկան ընդունուած են, որոնք արդէն պաշտօնավարութեան սկսած են։ Հիլմի փաշայի նախագահութեամբ վարչական յանձնաժողովը միշտ կ'աշխատի և լաւ արդիւնքներ ձեռք կը բերէ։ Վերջին դէպքերէն իսլամ և քրիստոնեայ ընտանիքներու բաղմաթիւ տուներ քանդուեցան և հրդեհուեցան։ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ հրամայել որ անմիջապէս վերաշինուին ատոնք։ Քանի մը ամսուան միջոցին 5000ի չափ տուներ չինուեցան և աղքատ ընտանիքները նպաստուեցան։ 16էն վար տղաքը և 60էն վեր մարդերը 15ական ղրուշ կը ստանան։ Այս նպաստին գումարը, որ կը շարունակուի բաժնուիլ, պիտի հասնի 800,000 ֆր.ի։ Երկրագործութիւնը մեծապէս վնասուած ըլլալով, Կայս. Իրատէի մը համաձայն, 150,000 ֆր.ի երկրագործական անասուն և գործիքներ բաժնուեցան։ Մէկ խօսքով Ռումէլիի ամէն կողմը անդորրութիւն կը տիրէ և ժողովուրդը պատսպարեալ և հանգիստ է շնորհիւ ձեռք առնուած միջոցներուն։

—Վերջին դէպքերէն քանդուած տուներուն վերաշինութեան համար գործածուած անձերը, իսկ հակողութեան մը պիտի ենթարկուին բարձրագոյն հրամանով։

—Տիրվայի քրիստոնեայ ժողովուրդը, որ տաղակներուն միացած էր, վերջերս անձնատուր եղաւ և իր զէնքերը յանձնեց կառավարութեան։

—Կայս. Իրատէով, ամսաթոշակ կապուեցաւ ընտանիքին և 4 զաւակներուն տեղակալ Մէհմէտ աղայի, որ սպաննուած էր պուլկար աւազակներէն։

—Լիտրէնի պաշտօնակիրները բոլորովին կը հերքէ և իրր ստայոդ լուր կը հռչակէ այն տարաձայնութիւնը որուն համաձայն որպէս թէ իսլամները յարձակած են Թրնովաճքի կաթոլիկ մայրապետներուն վարժարանին վրայ, զայն թալած են և մայրապետներուն նկատմամբ անպատշաճ արարքի մէջ գտնուած են։ Մեծաւորն ալ դարմացած է այս սուտ զրոյցին վրայ և կը հերքէ ինքն ալ։

ԳՈՐԳԱԴՈՐԾՈՒԹԻՒՆ. — Հալէպի մէջ գորգագործութեան պէս կարեւոր ճարտարարուեստի մը ուժ տալու նպատակով յանձնաժողով մը կազմուեցաւ։ Գոնիայէն 4 ուսուցիչ և ուսուցչուհի տարուեցան ժողովուրդին արհեստ սովրեցնելու համար։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.— Սոֆիայի Պուլկարիա լրագրին կ'ըսէ թէ, իշխանապետութեան կողմէ վերջերս փոխառութիւն մը կնքելու համար եղած ջանքերը անյաջողութեան մատնուած են։

—Պուլկարիա որոշեց դիւանագիտական գործակատար մը ունենալ Բէլգրատի մէջ։

ՆՈՎԷԼԼԻ.—Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ Բ. Օսմանիէ պատուանշան շնորհել իտալացի աշխարհահռչակ դերասան Նովէլլիի, Բ. Շէֆգաթ անոր կնոջը, և արուեստի չքաղաքներ խումբին միւս արուեստագէտներուն որոնք այժմ Պոլիս կը գտնուին։

** Նովէլլի, Պոլիս չեկած ներկայացումներու շարք մը տուած է Պուքրէշի մէջ։ Ռումէն թագուհին, որ Բարմէն Սիլվա ծածկանունով ծանօթ է գրական աշխարհին մէջ իրր տաղանդաւոր գրագիտուհի մը, հաճած է մէկ արարով խաղ մը գրել յատկապէս Նովէլլիի համար, որ զայն պիտի ներկայացնէ առաջիկայ ձմեռ Պուքրէշի մէջ։

ՀԱՃՈՑԵՐԻ ԱՂՋԻԿՆԵՐԸ.—Գրեցինք թէ Պոլսոյ օտար մէկ քանի հիւպատոսները միջոցներ որոշած և Կայս. կառավարութեան դիմած էին արգիլելու համար կարգ մը աղջիկներու վաճառումը և անոնց կեղծ անցագիրներով շարաշահութեամբ Պոլիս բերուիլը։ Մոնիթէօր կ'ըսէ թէ «այդ դիմումները գոհացուցիչ արդիւնք տուած են, որովհետեւ շատ մը դեռատի աղջիկներ, որոնք այլապէս կորսուած պիտի ըլլային, բարոյապէս ազատուած են։»

ԻԶՄԻՐԻ Գարէշ-Եագայի արուարձանը օդային կազով լուսաւորելու արտօնութիւն խնդրեց Միտիլլիի կազի ընկերութիւնը։

ՄԵՂՐԸ ԵՒ ՄԵՂՐԱՄՈՄԸ.— Հրատարակուեցաւ Պոլսոյ ֆրանսական առեւտր. սենեակին ամսաթերթը։ Այդ թիւին մէջ գլխաւոր տեղը կը գրաւէ Թուրքիոյ մէջ մեղրի և մեղրամոմի վաճառականութեան վրայ տեսութիւն մը։ Մեղուաբուծութիւնը, կ'ըսէ, կարեւոր դերք մը կը գրաւէ Անատոլուի ամէն կողմերը, մանաւանդ Սեւ ծովի և Միջերկրականի եզերքները, Արշիպեղագոսի և ուրիշ տեղերու մէջ։ Այն տեղերը ուր մեղր կ'արտադրուի, ամէնէն աւելի հոն մեղրի վաճառականութիւնը կարեւոր տեղ մը չի գրաւեր։ Ամէնէն աւելի Պոլիս մեղր ղրկող կեդրոնը Էնկիւրին է։ Երբ գործերը կանոնաւոր են, այդ նահանգը 100,000 օխայի չափ մեղր կրնայ արտադրել, որուն կէսը տեղւոյն վրայ կը սպառի և կէսը Պոլիս կը ղրկուի, եթէ հալած է, քարիւղի անուշկներով, իսկ եթէ չէ հալած կէս օխանոց թիթեղ տուփերու մէջ։ Հալած մեղրին օխան 1½էն 2 ղրուշ, իսկ չհալածինը 10 ղր.ի կը ծախուի։ Սամսունէն, Էրէքլիտէն և Արշիպեղագոսի մէկ քանի կղզիներէն ալ մեղր կուգայ Պոլիս։ Գալով մեղրամոմին, ատոնք կը գործածուին աղօթատեղիներու համար և այլ պարագաներու մէջ գործածուած մեծ մոմերու։ Այսպէսիքիայի, Պայազիտի և ուրիշ մզկիթներու մէջ 50էն 1500 քիլօ ծանր և 5 մէթր երկայն գեղեցիկ մոմերը տեղւոյն վրայ կը չինուին։

ՄԱՆՍՈՒՍԷի վարչութիւնը պիտի գնէ շոգենաւային Մարմարա Ընկերութեան Օլկա շոգենաւը և ուրիշ մէկ շոգենաւը մօտ ճանապարհորդները բանեցնելու համար։ Ատոնք պիտի քննուին և յետոյ պիտի գնուին։

—Ոսկեղջիւրի շոգենաւերուն հաշիւները կը քննուին մասնաւոր յանձնաժողովի մը կողմէ, որ միանգամայն միջոցներ ձեռք պիտի առնէ՝ այդ շոգենաւերը բարւոքելու, երթեւեկութիւնները կանոնաւորելու և հասոյթները աւելցնելու համար։

ՊԵՏԱԿԱՆ խորհրդական Սիւրուրի պէյի նախագահութեամբ յանձնաժողովը ծրագիր մը պատրաստած էր Թուրքիոյ Անանուն և մանաւանդ Ապահովագրական ընկերութիւններու գործելու եղանակին մասին։ Այդ ծրագիրը յանձնուած էր Ծովային Առեւտր. դատարանին անդամ Օսման պէյի, Առեւտրական Օրինագիրքին մէջ քանի մը յօդուածներ աւելցնելու համար այդ առթիւ։ Օսման պէյ իր օրինագիծը յանձնեց Բ. Դրան։

ԹԱՂԱՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՍՈՑԹՆԵՐԸ.— Գաւառային թաղապետական մնացուկներուն հաշիւները քննելու համար անոնց ելմտացոյցերը հեռագրեալ Պոլիս կը հասնին։ Ադդարարուեցաւ այդ սղոտուկներէն ուրիշ նպատակի չգործածել թաղապետական հասոյթները։

ԹՈՒԲԱՏԻ ԹԷՅԵՐԸ.— Հրամաններ արուեցան որ Թոքատի թէյերը մաքսատնոց մէջ չարգիլուին և ընդհակառակը դիւրութիւններ ընծայուին։

ՀԱՆՐԱՑԻՆ ԶՈՒՐԵՐ.—Հանր. Առողջապահական Խորհուրդը գրեց Իզմիրի կուսակալութեան, տեղւոյն հանքային ջուրերուն աղբիւրներուն լուսանկարները և ջուրերէն նմոյշներ ղրկել, որպէս զի հոս տարրալուծուին և անոնց բուժիչ յատկութիւնները ճշդուին։

ԲԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ հրաման տուաւ Դարբզիղի թաղապետութեան հոգ տանիլ փողոցներու սալարկումին։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՁԻՒՆ.—Ծնունդէն ի վեր տիրող գարնանային օդերը շաբաթ օր ցուրտի մը փոխուեցաւ և սկսաւ թեթեւ անձրեւել։ Իրիկուան դէմ սակայն այդ անձրեւները սկսան ձիւնի դառնալ և թեթեւ շղարշ մը անցընել տանիքներուն։ Այդ ձիւնը համազդեցութիւնն է Եւրոպայի և մանաւանդ Մաճառաստանի մէջ տիրող ձիւնին ու ցուրտին։ Պոլսոյ մէջ առաջին անգամն է որ եկաւ ձիւն այս տարի և ան ալ հաղիւ իրարու վրայ կէս ժամ տեւեց։ Իսկ երէկ առտու թէեւ ցուրտ կար, սակայն օդը հանդարտ էր։ Ցորեկը նոյն իսկ արեւ բացուեցաւ և քիչ մը տաքցուց մթնոլորտը։ Փողոցները մաքուր են։

ՁԵՂՈՒ ՊԱՇՏՕՆԱՏԱՐՆԵՐ.— Թող գաւառակին (Շքոտրա) ընդհանուր դատախազի օգնական և ոստիկանական պաշտօնեայ Բէճէպ էֆ. դատաստանի ենթարկուեցաւ, ապօրէն կերպով մարդ ձերբակալած և կաշառք առնելով անպարտ արձակած ըլլալուն համար։

—Սիրոզի զանազան կողմերը ապօրինի գործառնութիւններ կատարուած ըլլալով, տուրքերու հաւաքիչ Իպրահիմ էֆ. 4 ամիս բանտարկութեան դատապարտուեցաւ։

— ՀՐԴԵՀ.—Շաբաթ օր Պէրութէն եկած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ քաղաքին Ազուրիա և ընկ. անուանով ծանօթ քարիւղի մթերանոցներէն հրդեհ ծագած է։ Նոյն մթերանոցները իրենց մէջէն 15,000 մետուկ քարիւղով, որոնք 6000 ոսկի կ'արժէին, հրոյ ճարակ եղած են։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ.—Մաղնիսայի Սըզըրլը գիւղին Այան օղլու Մուսթաֆա, փորին բէվոլվէր մը պարկելով անձնասպան եղաւ։ Պատճառը իր սիրած մէկ աղջիկը առնելու համար հօրը ընդդիմութիւնն էր։

ԳԻՆՈՎՈՒԹԻՒՆ.— Հալէպի Ագպէ փողոցը բնակող կօշկակար Կարապետ անուն Հայ մը, գինով վիճակին մէջ, իրը օղի, կը խմէ քիչ մը ասիս ֆենիք և քիչ մը ետքը կը մեռնի չարաչար տանջուելով։

ՈՃԻՐ.— Էսկի-Սլիփաչա բնակող Հագդը, սրճեփ Հագդը, և ուրիշ Հագդը մը, առջի օր Թավուք-Բազար, Պէքիրի սրճարանին մօտ կռիւի կը բռնուին ուրիշ երկու հոգիի հետ և ասոնցմէ Անմէտ անուն երիտասարդ մը կը վիրաւորին։ Զարագործները թէեւ կը փախչին, բայց Սօուք-Չէշմէի մօտերը օձիքէնին ձեռք կուտան։

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ

Երէկ գիշեր, ժամը 2ին ատենները, Զաթլաբը Գաբու, Թրնովացի Մէհմէտի բնակած տունէն հրդեհ ծագելով, թէ՛ այդ տունը և թէ քովը գտնուող կառապան Բեազիտի և Թրնովացի Ահմէտի տունները այրեցան։

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ

ՊԷՐԼԻՆ, 24 Ցնվ. — Ընդհանուր կարծիք մը կը շրջի թէ ռուսեւճարոնական անհամաձայնութիւնը մտերմաբար պիտի կարգադրուի։

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

10/23 Յունվար 1904

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	95.05½
Ամէնէն բարձր գինը	95.18½
» վար գինը	95.01

ՐՈՒՄԻԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ ֆր.	126.50
Երէկուան բարձր գինը	127.50
» վար »	126.25

''ՄԱՆԶՈՒՄԷ,,Ի ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ

12 Յունվար 1904 10

ԼԱՎԳՈՅԳԻՆ ՈՂԻՐԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Է.

Այս անակնկալի պատասխանը հարցաքննիչ դատաւորը բարկացնելու բնութիւնը ունէր, ինչ որ ալ ըլլար իր երկնամտութիւնը։ Մ. Կուռպէ կանգնեցաւ և խօսքը Սավարիի ուղղելով,

—Պարո՛ն, ըսաւ, կը մոռնաք այն յարգանքը զոր պարտիք արդարութեան, հիմա հրաման պիտի տամ որ...

—Պարոն դատաւոր,—պատասխանեց Սավարի ամուր չեշտով մը, բայց անսա՛նկ քաղաքավար ձեւով մը որ դատաւորին բարկութիւնը իջեցնելու սահմանուած էր,— սխալ կ'ըմբռնէք կոր ըսածներուս իմաստը, հաւատացէ՛ք. մտադրութիւն չունիմ վիրաւորելու դատաւոր մը, որուն վարմունքն ու խօսուածքը, որքան ծանր՝ չեն դադրիր նոյնքան ազնիւ և քաղաքավար ըլլալէ։ Այդ հարցումով ուզեցի ձեզի հասկցնել թէ դժուար էր պատասխանել այդ հարցումին։ Մէկէն ի մէկ նեղը կը դնէք թէ ինչպէս անցուցի Հոկտեմբեր 19ի գիշերը, կը պատասխանեմ. «Եւ դո՞ւք։ Արդարեւ ես այնպէս համոզուած եմ որ մարդ եթէ աշխարհիս ամէնէն մեծ կամքն ալ ունենայ, դարձեալ չի կրնար իր գործերուն հաշիւը տալ այդ տեսակ յանկարծական հարցապնդումի մը առջեւ...

—Ասիկայ կախում ունի պարոն, մարդու մը առաւել կամ նուազ վտանգուած կացութենէն։ Ձեր հարցումը երբ ոմանց համար անձկալից է, ուրիշներուն համար այնպէս չէ։ Բայց այս վիճաբանութիւնը ձեզի խորհելու ատեն առաւ։ Պիտի կրնա՞ք հիմա պատասխանել ինծի...

—Քիչ շատ կը յուսամ թէ պիտի կրնամ պատասխանել պարոն, եթէ չեմ սխալիր Բաֆէ Անկլէի մէջ ճաշեցի։

—Հոն կը ճանչնա՞ն ձեզի։

—Կատարեալապէս, շատ տարիէ ի վեր։

—Բանիլ՞ն կը կարծէք որ դուրս ելաք։

—Սովորութեանս համեմատ ժամ մը պատեցաց Գուլվառ տէ զ'Իթալիէնի վրայ։

—Մէկու մը չի հանդիպեցա՞ք, բարեկամի մը հետ չի տեսնուեցա՞ք։

Սավարի վարանեցաւ ինչպէս ամէն մարդ պիտի ըլլար և պատասխանեց,

—Ոչ, կարծեմ մէկու մը ալ չհանդիպեցայ և մինակ պտտեցայ։

—Ատիկա չհաստատուելիք բան է։ Օդը ա՛յնքան գեղեցիկ էր որ այդ օրը, իրիկուան ժամը 9ին Գուլվառ տէ զ'Իթալիէնի վրայ շատ մը ծանօթներու հանդիպելու էիք։

—Ատիկայ կարելի էր, պարոն, բայց դիպուածը այնպէս բերաւ որ ոչ մէկուն հանդիպիմ, ասկից զատ ժամը 9ին ամէնէն խաղաղ ժամն է այդ Պուլվառին, արդէն ամէն մարդ կա՛մ Թատրոն մտած է, կամ ակումբ մը և կամ հիւրասէր տուն մը...

—Ժամուան մը պտոյանէդ ետք ո՞ւր գացիք.

—Վայրկեան մը տուն գացի

—Այդ ատեն ժամը ի՞նն էր։

—Անտեղեակ եմ։

—Բայց ձեր դռնապանը հարցաքննութեան մէջ ըսած է թէ ժամը 10ին մօտերը տեսած է ձեզի։

—Ժամը 9, 9½ կամ 10, տարբերութիւն չունին անանկ դռնապանի մը համար որ իր ժամանակին կէսը աթոռին վրայ քնանալով կ'անցընէ։

—Է, ինչո՞ւ, հակառակ ձեր սովորութեան այդ միջոցին տուն դարձաք...

—Օհ, Աստուա՛ծ իմ։ Շա՛տ պարզ պատճառով մը պարոն, առուրընէ ի վեր ամրան բալթոյով մը էի, օդը ցրտած ըլլալով ձմրան բալթօ մը առնելու գացեր էի։

—Բայց ձեր բալթօն հոն չի ձգեցիք որովհետեւ անիկա բիծեր ունէր վրան որոնք կրնային ձեզ մատնել. աւելցուց հարցաքննել դատաւորը։

—Բիծե՞ր, ըսաւ Սավարի անխռով. ինչ բիծեր...

—Արիւնի երկու կամ երեք բիծեր։ Ինչ բացատրութիւն պիտի տաք ասոր։

—Բայց ատոնք բացատրելու պէտք չկայ, քանի որ ատոնք բան մը դրութիւն չունի, բացատրեց Սավարի անխախտ ձայնով մը։

Մ. Կուռպէ կը յուսար որ հարցաքննողը եթէ յանցաւոր էր, ինքզինքը պիտի մատնէր այս յարձակման առջեւ և պիտի փորձէր բացատրութիւն մը տալ անոր մասին, ըսելով թէ քիթը արիւնած էր, մատը կտրած էր, եւայլն, ինչպէս սովորութիւն ունին ըսել մարդասպանները նմանօրինակ պարագաներու մէջ։ Այս տեսակ բացատրութիւն մը պիտի ծառայէր Սավարիի յանցանքը մատնելու, որովհետեւ ամենամանրամասն քննութեան մը հակառակ, յիշեալ բաճկոնին վրայ ոչ մէկ արեան հետք տեսնուեցաւ, ինչպէս դիտմամբ ըսած էր Մ. Կուռպէ։ Այս նոր ճարտարամտութիւնն ալ չէր յաջողած, կամ անոր համար որ Սավարի անմեղ էր, կամ անոր համար որ օժտուած էր արտակարգ պաղարիւնութիւնով մը։

Սակայն Մ. Կուռպէ չուզելով այս շարքը լքել, յայտարարեց որ բաճկոնը պիտի ենթարկուի ամենաճարտար տարրալոյծներու քննութեան։ Սավարի յօնքերն անգամ չպուտեց և դէպ ի հարցաքննիչ դատաւորը դառնալով, հասկցնել ուզեց թէ հարցաքննութեան ելքին կը սպասէր։

Թարգմ.

ՅԱԿՈԲ ՏԷՐ-ՅԱԿՈԲԵԱՆ

(Շարունակելի)

«ՄԱՆԶՈՒՄԻԻ» ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ

ԿԻՒՍԹԱՎ ԷՄԱՌ 175

ՎԱՅՐԵՆԻՆԵՐՈՒ ՆԱՀՅՊԵՏԸ

Վ. Ք Պ

ՀԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՐԿԱՏՆԵՐՈՒ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԶԵՏԱԽՈՅԶԸ

8

Պիզոնի հովիտը

Ու որքան կը մօտիկնային, այնքան ալ դատաւորը կը խրախուսէր իր մարդիկը յառաջանալու։

Իսկոյն աղմուկ մը լսուեցաւ խումբէն քանի մը քայլ առաջ։ Դատաւորը իր պարտականութեան զգացումէն մղուած յառաջացաւ. աղմուկին ուղղութեանը մէջ։

—Կեցէք, պօռաց հաստ ձայն մը այն վայրկենին, երբ իր մարդիկը նրբանցքին անկիւնը կը դառնային։

Մարդիկը կանգ առին յանկարծ։

Նրբանցքին մէջ, տասը քայլ անդին, բարձրահասակ մէկը կը կենար, որ կրթնած էր իր ամերիկեան զէնքին։

Դատաւորը դարձաւ Տօն Միկէլի առնանկ վարանումի և սոսկումի ձեւերով որ կալուածատէրը չը կրցաւ զսպել իր ծիծաղը։

—Տեսնենք, քաջութիւն, Տօն Լուչիանօ, ըսաւ ան, այս մարդը միայնակ է, չը կրնար մեր անցքը արգիլեալու ձեռնարկներ ընել։

—Քօճ միլ Տիապլօզ, պօռաց դատաւորը, որ ամօթահար մնաց այս բադարարութենէն, և յօնքերը պռտելով, առա՛ջ, ըսաւ, իսկ դուք ալ կրակ ըրէք այս մարդուն վրայ եթէ դիմադրէ ձեզի։

Մարդիկը զգուշաւոր վարանումով մը քալել սկսան։

— Կեցէք, կ'ըսեմ ձեզի, յարեց Սգուանթէսը, ձեզի տուած հրամանս չի լսեցի՞ք։

Դատաւորը, ապահովուած կալուածատէրին ներկայութենէն, յառաջացաւ և սոսկալի չեչտով մը։

—Ես, Տօն Լուչիանօ Բէրէզ, տիւ Բազօ քաղաքին դատաւորը, կուգամ ազդարարել ձեզ, որ քսանչորս ժամուան մէջ յանձնէք այս անտառը որուն մէջ յանիրաւի մխրճուած էք և որ...

—Թա, թա, թա, պօռաց անծանօթը ընդմիջելով դատաւորը և ոտքովը զարնելով գետինը բարկութեամբ, կանրեւորութիւն չունին ձեր խօսքերը, հողը առաջին դրաւոդինն է, մենք հոս ենք, հոս պիտի մնանք։

— Ձեր լեզուն բաւական խոչոր կ'ելլեւայ, պարոն, ըսաւ այն ատեն Տօն Միկէլ, չէք խորհիր թէ առանձին էք, և թէ մեզի պէտք եղած ուժը ունինք։

Սգուանթէսը սկսաւ խնդալ։

— Կը կարծէ՞ք, ըսաւ, ձեր տասը հոգին կացարի մը տեղ չեմ դներ, և կըսեմ ձեզի թէ 'աւելի լաւ պիտի ընեն անոնք եթէ հանդարտ ձգեն զիս, եթէ չեն ուզեր մանաւանդ ինծի բարկացնել։ Թող որ հայրս հոս է, կրնանք կարդարել անոր հետ։

Ու անփութօրէն սկսաւ իրենց աղգային երգը նուագել,

Այդ միջոցին, երեք մարդիկ, որոնց գլուխը կը գտնուէր Սէտոը-Ռուժ, ետեւցան փողոցին մէջ։

Անոնց ի սեւ դատաւորը և իր մարդիկները, դէպի ետ շարժում մը ըրին։ Խնդիրը կը ծանրանար հեսդնետ և ծանր հանդամանք կառնէր իրենց համար։

—Է՛հ, ինչ, հարցնոց ծերունին ինչ կանցնի կը դառնայ Սուրթէր։

— Այս մարդիկները պատասխանեց երիտասարդը մեզի վտարել կ'ուզեն այս անտառէն, չեմ գիտեր ինչ օրէնքով։

—Շատ լաւ յարեց Սէտոը-Ռուժ, որ կատաղի նայուածք մը նետեց Մէքսիկացիներուն վրայ, ու իր զէնքը մատնանշելով, քաշուեցէք օտարականներ պռտաց եթէ չէք ուզեր որ ձեր կեանքը վնասենմ, ես խաղաղասէր մէկն եմ, որ չեմ ուզեր մէկու մը չարիք ընել, բայց եթէ անձս պաշտպանել պէտք ըլլայ պէտք եղածը, ի գործ կը դնեմ ամէն անոնց հանդէպ որոնք իմ հողերս գրաւելու կելլեն։

—Բայց պատասխանեց դատաւորը ընդհակառակը դուք էք որ ուրիշներուն ունեցածը գրաւած էք։

—Երկար բարակ մտիկ չեմ կրնար ընել ձեր այդ շաղակրատութիւնները պռտաց մէկէն մէկ Սգուանթէսը, Ասուած հող պարգեւած է մարդուն որպէս զի զայն մշակէ. այն լոյսը հողատէրերը որոնք չեն կատարեր այս գործը, կը մեղանչեն անոր օրէնքներուն դէմ ու անոնց հողը սեփականութիւնը կը դառնայ այն ատեն այն մարդուն որ կը մշակէ զայն իր ջանքով, հետեւաբար կորսուեցէք հոսկէ եթէ չէք ուզեր որ փորձանք մը պատահի ձեզի։

—Ձեր այդ սպառնալիքներէն վախցող մարդիկներ չենք, պատասխանեց դատաւորը կրակ կտրած, մենք գիտենք մեր ընելիքը։

—Փորձեցէք յարեց Սէտոը-Ռուժ ծիծաղելով։

Ու նշան մը ըրաւ իր զաւակներուն որոնք եկան շարուեցան մէկ գծին վրայ և գրաւեցին ամբողջ փողոցը։

—Ցանուն օրինաց ձերբակալեցէք ըսաւ իր մարդերուն։

—Բայց ինչպէս կը պատահի այս տեսակ պարագաներուն մէջ, այս հրամանը աւելի դիւրին էր տալ քան թէ գործադրել։

—Սէտոը-Ռուժ և իր զաւակները տրամադիր չգտնուեցան իրենց օձիքը ձեռք տալու։

—Վերջին անգամ ըլլալով հոսկէ դուրս կ'ելլա՞ք պռտաց Սգուանթէսը։

Ու երեք գաղթականները հրացաններ ուսերը առին։

—Այս շարժումին վրայ մարդիկը սոսկալի ահաբեկումի մը մէջ ետևնին դարձան և սրարշաւ վազեցին։

—Տօն Միկէլ Զառաթ անշարժ մնացած էր։ Սէտոը-Ռուժ չէր ճանչցած զանի որովհետեւ թէ հեռու կը գրտնուէր անկէ և թէ գլխարկը մինչեւ աչքերը իջեցուցած էր։

Տօն Միկէլ ոտքը գետին դրաւ, ատրճանակները գօտին անցուց, և իր հրացանը նետելով ուսին, վճռապէս յառաջացաւ Սգուանթէսներուն առջեւ։

(Շարունակելի)

ՏՕՔԹ. ԻԶԶԷԹ ՔԵԱՄԻԼ

ԷՄՐԱՀԸ ՃԻԼՏԻՃԻ ՎԷ ԷՖԷՐԷՆՃԻՃԷ ՄԻԻԹԷԽԱՍԱՐԸ

Թապիպը մուսմիլէյն եպիսկոպոսը օրան վէ չիրքին պէր մանզարէ իրաւէ իսէն քիբրիքլէրի վէ հիշ պիր չեյէ մէպնի օլմայան սաչ սէօքիւմէնին սաչլարը ըէնկինտէ պիր թէքիյէ հասլ իթմէքտիրին աղ զէմանան թէտաւիր իսէր, վէ եէնի վէ էսկի պէլ սոզուլուզունը ասլա իպաբրաչ հասլ իթմէքտիրին սօն ուսուլ իլէ թէտաւիր իսէր վէ ֆրէնկի եարէ վէ իպլէրինին աղ զէմանան թէտաւիր իսէր։

Բաղար վէ ճումասան մասում հէր կիւն սաաթ օն պուչուգան սօնրա Շամլամակ գարազօլու Տիվարընա Լէֆթէր էֆ.նին էշզախանէսինտէ, վէ Ղոչն 8է գասար Սուլթան Ամէտտէ Գէլէտիյէ պաղչէսի գարշուսընտաքի Ձորմի էֆ.նին էշզախանէսինտէ պուլունուր։

Նիկոմիդիոյ մեր գործակալն է, Մեծ. Խաչիկ էֆ. Ասէմնան, որուն պէտք է դիմեն թերթիս բաժանորդ գրուիլ փափաքողները։

Տէր եւ Տնօրէն
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԴԱՇՏԵՐԵԱՆ

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ — ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ 1853 ՍԵՊՏ. 26ԻՆ, ԵՒ ՈՒՂՂԱԿԻ ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԵՒ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԴՐԱՄ ՄԻՆՉԵՒ 1901 1,150 030 616 ՖՐԱՆԿ — ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ Դեռմանիոյ ամէնէն ազգ Ընկերութիւնն է — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ ՄԻՆՉԵՒ 1901 387,440 000 ՖՐԱՆԿ

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ ամէն տեսակ ապահովագրութիւն կ'ընդունի, ինչպէս կեանք, օժիտ, արկած, ցեղաս թոշակ, և այլն։

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Ժողովրդական ապահովագրութիւն կեանքի վրայ, առանց բժշկական ստուգութեան

Կարելի է ապահովագրել իր կեանքը, կամ ազգ ու որբերու համար օժիտ մը, չաքաթական փոքր վճարումներով. — (մինչեւոյն պայմանները կանոնաւոր ապահովագրութեան համար)։

ԱՐԿԱԾԻ ՃԻՒՂ

Ապահովագրութիւն ՇՈՓԵՆԱՒԻ, ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ, ԹԻՒՆԷԼԻ, ԹՐԱՄՎԱՅԻ եւն. արկածներու դէմ, աշխարհիս ամէն կողմը և ամբողջ կեանքի տեւողութեանը ժամանակ, օրինակի համար՝ չաքաթականի փոքր վճարումով մը, այսինքն Մէկ ՖՐԱՆԿՈՎ, և վճարելի միմիայն մէկ տարուան համար (որ կ'ըլլայ 52 ֆրանք) այսպէսով ամբողջ կեանքին մէջ ապահովագրուած կ'ըլլայ 10,000 ֆր. մահուան պարագային, 15,000 ֆր. արկածէն յառաջ եկած անկարողութեան պարագային։ և օրական հինգ ֆրանք՝ ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային։

Ընկերութեանս դրամատունն է՝ ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ ի Պոլիս.= ՖՈՒԼԷՏԻ ԼԻՕՆԷ, ԳԵՐՄ. ԿԱՅՍ. ՊԵՆՔԱՆ

ԼԻԱԶՕՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ — ՄԻՀՐԱՆ ՍԻՆԵՄ-ԳԱԼՖԱՆԵԱՆ

Պոլիս Դաբբրեոլու խան թիւ 45 եւ 45 bis։

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ

Պոլիս, Պահչէ Գաբու, Պիճ Պիր Զեհիտ դիմաց

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ ամէն առաւօտ կանուխ կը գտնուի Սկիւտար, Իզմիտիէ, Տողրամանը փողոց իր բնակարանը։ Ամէն օր 5—11 դիտել Պոլիս, Պահչէ Գաբու, Պիճ-Պիր-Զեչիսին դիմաց։

Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ

ԳԱԹՐԱՆ ՀԱԳԳԸ ԷՔՐԷՄ

Կէօյիւս նէզլէէրիյէ միղաճ, էօքսիբիւլլէր վէ նէֆէս տարլըղընա գարը վէ եէնի պաշլամը վէրէմին թէտաւիսինտէ թէէսիրաթը չիֆապախչսը հասէպիյէ մէմլէքէթիմիզ սէրաթէտան աթրպպաի հաղիգէսինին էքսէրիա թապիր վէ թանսիհինի վէ մէճլիսը Թրպպիյէ վէ Սրհէրիյէ ուտումիյէնին թասդիգինի իրաղ էյլէմիշ տիր։

Ուժամ տէօ վէ էզախանէլէրսէ պուլունուր։ Թաղրատան սիբարը վուրդուրնա եէնի Ճամիի չէրիֆ մէրտիվէնլէրի գարշուսընտա Բեապիմ պէյին էֆգա տէքօսընա միւրաճաաթ օլունմալը տըր 8—80

ԴԵՂԱՐԱՆ

ՀԵՐԱԿԼԷՍ ՏԷՕՎԼԷԹԵԱՆ

Կալաթա, Դարաֆհօյի հրապարակը (Թրամուէյի կայարանին ճիշդ դիմաց, 32)

Ամէնէն թարմ ու եւրոպական նորագիւտ դեղերու ճոխ մթերք, կատարեալ խնամք և խղճամիտ պատրաստութիւն դեղագրի։

Ամէն օր ամեն ժամ Բժիշկ ունայս է դեղարանէն։ հիւանդին փափաքած որ և է թժիկը ուզուած պահուն կրնայ ձեռք բերուիլ ի դիւրութիւն յաճախորդաց, նաև մէդերու քանակական և որակական տարբերութիւնը կը կատարուի 20 դրչ.ով։

Ղալաթիա, Թրամուէյի սթասիօնին ճիշդ դէմը, թիւ 32։ 4

(Պօղոչանիին կարգը)

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑ

ՆԵՏԱՆ Գ. ՊԻՐՊԻՐԵԱՆԻ

1904 Թուականին

Նախորդ տարիներուն գերազանց բովանդակութիւնով մը՝ կը պարունակի Փասիվի Բանագող Լուրիւնեանի, Յ. Պարոնեանի, Յ. Հասեանի ամենեն շահեկան ու ամենեն հետաքրքրաւոր զրուածները։

ԱՆՆՅԻ ՍԱՐԱՖ ՄԸ

Ամենեն զուարճալի ու ամենեն շատ ծախուած ընդարձակ օրացոյցն է ասիկա։

Կը պարունակէ նաեւ

հարիւրաւոր զուարճալիճներ, առհասարակ գիտելիճներ, երկրագործական պատահիկներ, առածներ, խիստ գեղեցիկ նորավեպեր, եւայլն։

Հասը 5 դրչ. — Գաւառները 6

Հինգ հատ առնողին հատ մը նուէր կը տրուի

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՀԷՐՃԱՑԻ

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ ՅԱՃԱԽՈՐԴԱՑ ԴԻՒՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՈՀԱՐԵՂԷՆՆԵՐ ՈՒՆԵՆԱԼ

ԳԻՄԵՑԷՔ

Պոլիս Ոսկերչաց Շուկայ Մեծ Փողոց, թիւ 13

ՀԷՐՃԱՑԻ վաճառատունը ունի եւրոպական ճաշակով պատրաստուած գոհարեղէններ, ամէնքն ալ առանձնապէս ըլլալու պայմանով։

ՀԷՐՃԱՑԻ վաճառատան գիները անմրցելի են։

ՀԷՐՃԱՑԻ վաճառատունը ունի արծաթեղէն ապրանքներ։

ՀԷՐՃԱՑԻ վաճառատունը ունի ժամացոյցներ և արծաթեայ գաւազաններ։

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Հարիւրին 20 կանխիկ, մնացեալին համար չաքաթական հարիւրին 5 վճարում

ԿԱՆԽԻԿ ԳՆՈՂԻՆ ՀԱՄԱՐ ՀԱՐԻՒՐԻՆ 5 ԶԵՂՉ

Գործածուած գոհարեղէնները եթէ ինքնուրոյն չեն %10 զեղչով եւս կ'առնուին։

Իսկ ապառիկ գնողներին %15 զեղչով եւս կ'առնուին։

ՃԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ

ԿԵՆԱՑ, ՀՐԴԵՀԻ, ԾՈՎԱՌԻ

ԿՍԳՍ. ԹԱԳ. ՍՈՒԱՆԶԱՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Ի ՄԱՅԻՍԸՆԱ 1866ԻՆ

Գրասենեակ ՀանՓԷՐԱՅ խան, թիւ 52, 53, 54, 55, 56

ԼԻԱԶՕՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ Գ. ՃԵՐԱՏԵԱՆ

Ճէնիքս Օթրիշիէն Ընկերութեան կենաց ապահովագրութեան օրինակ մը. —

35 տարեկան մէկը որ կ'ուզէ ապահովագրուիլ Ճէնիքս Օթրիշիէն ընկերութեան 20000 ֆր.ի և քսանեկնիգ տարուան համար, տարեկան 925.80 ֆրանկ պիտի վճարէ. ու պայմանագրումն պիտի ստանայ 31268 ֆրանկ. հնգուն դրամ տարեկանէ։ Իսկ եթէ մեռնի զոր օրինակ, 10 տարիէն իր ժառանգորդները ստանալու պիտի ստանան 21314.62 ֆր.։

Այս ամէն գումարներ ԱՆՈՒՆԱԿԱՆ չեն, այլ ԻՐԱԿԱՆ, և Ճէնիքս Օթրիշիէն ընկերութիւնն այս գումարներուն վճարումն կ'ուզէ անշուշտ իր բոլորով։

ՏՈՔԹ. Գ. ԿԻՒԼՈՒԷՆԿԵԱՆ

ԲԱՐԻՈՒՋ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ ՎԿԱՅՈՒԱԾ

Մասնագէտ՝ ջղային եւ ստամոքսի հիւանդութեանց

Երկար տարիներ Բարիզի հիւանդանոցներու մէջ վերապրելով հիւանդութիւնները ուսումնասիրելով՝ աչխարհահռչակ Մալրէթրիէր հիւանդանոցին մէջ ալ կարեւոր պաշտօններ վարած և նշանաւոր Բրոֆ. Իէյմոնի ու Մարիէթի քլինիքներու մէջ կատարուած աչխատութեանց մասնակցած ըլլալով՝ վերջերս հաստատուած է Բերա, Մեծ փողոց Աղա Ճամիի մօտ թիւ 124 դարմանատունը, ուր ամենավերջին դրութեամբ կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ կը դարմանէ իրեն դիմող հիւանդները ամէն օր կէս օրէ վերջ ժամը 1էն մինչեւ 4։ 5—24

ՏՕՔԹՕՐ ՎԱԼԱՆԹԷՆ ՆԱԼԲԱՆ

ԲԱՐԻՈՒ ՄԷԹԹԷՊԸ ԹԸՊԻՃԷԱ ՆՇԷՆ ՑԻՊԼՕՄԱԼԸ

Տօքթէօրը մուսմիլէյն էր կիւն Գէյ Օղլանտա, Քիւչեւք Բարմագ Գաբու պիր նօսէրլը մուայէնէխանէ է էօյլէնէն ասնրա Ալաֆր. 1ուն զէ գասար խասթէկնանը գտագալ իսէր։

ՏՕՔԹՈՐ ՃԷԼԱԼԵԱՆ

ՀԱՆՐԱՊԱՆՈՅ ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ԴԱՂԵՒԱԿԱՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ԴՆՆԴԱՄԻԶԱՑԻՆ ԱՖՏԵՐՈՒՆ

Բերա, Մեծ Փողոցի ուղղութեան վրայ, Միսք փողոց թիւ 4 ԱՄԷՆ ՕՐ։

ԷՃԶԱԽԱՆԷԻ ԹԻՒՐՔԻԷ

Սիրքէճիէ քեսին (էճզախանէի Թիւրքիէ) եէվմը քիւչաղնան պէրի կէսաթէրտիի խմթիամ վէ արդաթան վէ իշզար օլունան քեսգինի էսվիլէնին խալիսիյէթ վէ էէվեկիէթնատէն տօլայը չէհրիմիզին էն միւքէմմէլ էճզախանէսի օլուպ, տիկէրլէրինէ նիւմունէի իմթիհան օլմագ չէրէֆինի իպրաղ իթմիշ տիր. պու արդաթի վէ էկթիսատա մուռաղամ օլան թէհլիքէի վէ նէգաֆէթի մէսէլէսի քի էճզախանէլէրէմէ տօրլ նազարը էհէմմիյէթէ ալընմաճագ մէվատտին պայլէճասը տըր. ամմէնին մուսէլլէմի վէ տէվամիրը ըէսմիլէնին տախի մուատտաղ օլտուղը իւզրէ պուրատա քեմալը իլէ ճարի տիր. պու կիպի պիր թէէսիսատէն պէքէնիլէլ լու խրտէմանը մուսթահսէնէյէ պիր իլավէի ինսանիյէթքարի օլմագ իւզրէ եէվմը թէէսիսնատէր չիմտիյէ դատար մուրատճաթ իսէն պիւիւմիլ զուէֆայի իսասթէկնան մեճմանէն թէտաւիի իթտիրիմէճ վէ մուալէճաթը լազմըմ տախի քէզա պիտ իւնրէթ իթա իտիլմէք կիպի իսթիմար օլնան ֆէտատ քեարըգլար նազարը տրգաֆատ ալընմաճագ օլուր իսէ պու էճզախանէնին խթիհատը մենֆատատան զիյատ եէմսինսնէ խրտէմէ կիպի պիր ֆիքրը ինսանիյէթբերների իւզերինէ թէէսիս իտիլմէկ ու մուալէճաթ մասրուֆեէնէն նայի տիր քի պու էճզախանէ թարիգը թէրազդատ գաթէ ատէէճաթ իտէրէք, պու կիւնքի մէրթէկէպի իրրաղ էյլէմէկ վէ պուէնէդաղէն ատ երպազը միւրաճաաթը մէմնունիյէթ վէ էմնիյէթինի վէ տրպպանարն տախի խաշնուսախնի ճէլգ էյլէմէկտիր։

Մէղգիւր էճզախանէսէ քեսֆիֆէի իլէ վէ էմրաղատա քէսգը իսթիսսատը թամ էյլէմէկ մէչարիրը տրքպպա հէր կիւն էվգաթը մուայէնէսէ հազրը պուլունաղզլարը կիպի գիւքիւր ու իւնսանէ մախսուս օլուպ իւզրէ սէ մէտատ նազարը էհէմմիյէթէ մալիք մէվատտին պայլէճասը տրը. էճզախանէսէ պուլունան ալնաթ վէ էտէվաթը ֆէնտիդէնին մուքեմմէլիյէթի սէպպի իլէ եէկեսնէ աչնիմէյէ չայան օլան (թոսթիխանէ) խսէ ճանիպը հիւքիւմէրը Սէնիյէսէն էվրօրատա ազգուղ սէնի թանսիլ իթարիրքատէ ոնրա իլգ ուէնա օլարագ քիմիակիր ուրլօմասընը իհրազ իլէ չէհրիմիզ ավտէի իթմիշ օլան Մէքթէպգը Թրպիէի Շամանէ քիմիակիր մուալիմիէրիսէն Տօքթօր Ամէտ Հիւսէյին պէյին էէռը իգթիտար վէ քիֆայէթինէ թէսլիմ իտիլմիշ տիր. մումիլէյհին ֆէնտը թանիլիսէքի իգթիտարը պուրատա նասրլ մահիտ իսէ, էվրօրատատա օ ատրէսէ մարէգ տրը, մումիլէյէ պէտէրը ինսանատա միհթաճը թանիլի հէր նէ վար իսէ, անը քէմալը իհթիտամ իլէ պիհթանիլի աթրպպատա իհրազ վէ պիհթանիլի աթրպպատի մուամիլէհիմին իլէրինի պիր գաթ տահա թէսիլ իթմէքտէ օլաուղը կիպի մէրի ալան մատէնի նէպտի հէր նէվ մէվատտը տախի սուրէթը միւքեմմէլէատ թանիլ վէ իհրազ իթմէքտէ տրը։ 8—8

—Փորձեցէք յարեց Սէտոը-Ռուժ ծիծաղելով։

Ու նշան մը ըրաւ իր զաւակներուն որոնք եկան շարուեցան մէկ գծին վրայ և գրաւեցին ամբողջ փողոցը։

—Ցանուն օրինաց ձերբակալեցէք ըսաւ իր մարդերուն։

—Բայց ինչպէս կը պատահի այս տեսակ պարագաներուն մէջ, այս հրամանը աւելի դիւրին էր տալ քան թէ գործադրել։

—Սէտոը-Ռուժ և իր զաւակները տրամադիր չգտնուեցան իրենց օձիքը ձեռք տալու։

—Վերջին անգամ ըլլալով հոսկէ դուրս կ'ելլա՞ք պռտաց Սգուանթէսը։

Ու երեք գաղթականները հրացաններ ուսերը առին։

—Այս շարժումին վրայ մարդիկը սոսկալի ահաբեկումի մը մէջ ետևնին դարձան և սրարշաւ վազեցին։

—Տօն Միկէլ Զառաթ անշարժ մնացած էր։ Սէտոը-Ռուժ չէր ճանչցած զանի որովհետեւ թէ հեռու կը գրտնուէր անկէ և թէ գլխարկը մինչեւ աչքերը իջեցուցած էր։

Տօն Միկէլ ոտքը գետին դրաւ, ատրճանակները գօտին անցուց, և իր հրացանը նետելով ուսին, վճռապէս յառաջացաւ Սգուանթէսներուն առջեւ։

(Շարունակելի)

ՏՕՔԹ. ԻԶԶԷԹ ՔԵԱՄԻԼ

ԷՄՐԱՀԸ ՃԻԼՏԻՃԻ ՎԷ ԷՖԷՐԷՆՃԻՃԷ ՄԻԻԹԷԽԱՍԱՐԸ

Թապիպը մուսմիլէյն եպիսկոպոսը օրան վէ չիրքին պէր մանզարէ իրաւէ իսէն քիբրիքլէրի վէ հիշ պիր չեյէ մէպնի օլմայան սաչ սէօքիւմէնին սաչլարը ըէնկինտէ պիր թէքիյէ հասլ իթմէքտիրին աղ զէմանան թէտաւիր իսէր, վէ եէնի վէ էսկի պէլ սոզուլուզունը ասլա իպաբրաչ հասլ իթմէքտիրին սօն ուսուլ իլէ թէտաւիր իսէր վէ ֆրէնկի եարէ վէ իպլէրինին աղ զէմանան թէտաւիր իսէր։

Բաղար վէ ճումասան մասում հէր կիւն սաաթ օն պուչուգան սօնրա Շամլամակ գարազօլու Տիվարընա Լէֆթէր էֆ.նին էշզախանէսինտէ, վէ Ղոչն 8է գասար Սուլթան Ամէտտէ Գէլէտիյէ պաղչէսի գարշուսընտաքի Ձորմի էֆ.նին էշզախանէսինտէ պուլունուր։

Նիկոմիդիոյ մեր գործակալն է, Մեծ. Խաչիկ էֆ. Ասէմնան, որուն պէտք է դիմեն թերթիս բաժանորդ գրուիլ փափաքողները։

Տէր եւ Տնօրէն
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԴԱՇՏԵՐԵԱՆ

ՊԱԼԳԱՆ

ՍՕՖԵԱՏԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ՇԻՐՔԷԹԻ

ՍԵՐՄԱՅԷ, ԻՀԼԻԹԱԼԻՔ, ԹԷՄԻՆԱՔ ՖՐ. 7500000

1899ական մերի իւլիրա էսմիւր սիկուրթասը պէտէյի գրդ. 19,534,276
» » հասնկէն » » » » 460,267,298
» » » » բրիմի » 1,433,965

Լսմնոյ Խուէրէնէ վէ չօճուգլար իչիւն սիւթէտիլ շէրաֆէթ իլէ սիկուրթա ազ իսէր

Ծանկոնա գոյլը հէր նէվի պիտա վէ եէնա իւզէրինէ սիկուրթա ազա իսէր։

Նէֆէսնի գոյլուրը՝ գոյլ մալ, էվլադը նազարէտէ վէ վաքօր սիկուրթալարը գազալ իսէր։

Հիսսէտարանա՝ 1896ական 18½%, 1897է 18%, 1898է 18%, 1899ական 16% թէմմթիւ թէվզի իթմիշ տիր։

Շիրքէթին Պանքէրլերը (Ցէրմանատէթ Դրէսդի Լրօնէ, Լօնտրատա Անկլօ Աւստրիական Պանք, Սօֆիատա Պանք Նասիոնալ Պուլկար։ Թաղրալար իչիւն միւսատիրա վէ միւթէպէր քէֆալէթլի ամէնթլէր տարանալարը։ ԱՐԾԱԿ ՈՒՆՃԱՆ

Դալաթա, Թաֆթարատան խան, Պանք Օթթօմանի գարշուսընտա

ՍԻՆԿԷՐ

ՀԱՅԹԱԱԳԻՐ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԱՆ

THE SINGER MANIFACTURING Co.

ՍԻՆԿԷՐԻ կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ չինուած ըլլալով, իրենց տեւողութեամբ այնքան գերազանց են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական և չքնաղագրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր՝ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն ՍԻՆԿԷՐ Ընկերութեան վարչատուններուն մէջ։

ԲԵՐԱ՝ 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 և 343 կրկին։ 2. Մ.ն փողոց, Կալաթա Սէրայի դիմաց։

ԿԱԼԱԹԱ՝ 1. Սինկէր խան, Թիւնէլին ետեւ։ 2. Թրամվէյի կայարանին դիմաց։

ՊՈԼԻՍ՝ 1. Սուլթան Համամ թիւ 2։ 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվիյի կայարանին դիմաց թիւ 13։

ՍԿԻՒԴԱՐ՝ Զարլար պօյ թիւ 120։

ԴԱՍԵՐԸ ԵՒ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՔ ԶՐԻ

Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի, Բերա, Մեծ փողոց թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ Օղլուի տունը։

Կեսնեսէն դասընթացքներու համար մեր նոր նշանագրութիւնները տեսնել։

ՈՒԷՍՏԵՐՆ

TORONTO WESTERN LONDON 1851

ԲԱՐԼԱՄԷՆԹՅՆԷՆ ԳԱՐԱՐԸ ՄԱԽՍՈՒ-ՍԸՏԼԱ ԹՐՐՕՆՅԷՆ ՎԷ ԼՕՆՏՈՆԱ

1851Էէ ԹԷԼՍԻՍ ՕԼՈՒՆՄԸՆ

ԵԱՆԿԷՆԱ ԳԱՐՇԸ ԻՆԿՔԻՆԷ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՆԸ

Թազմին օլունան զկամպարրն մէնմալի — %կ. լիրա 6,000,000
Մէվճուտ ագչէ վէ հասրլաթը սէնէվիյէ — » » 1,250,000
Գեամիլէն թէէսիյէ օլունմուշ սերմայէ — » » 410,000

Թուրքիա չիւպէսինին միւտիրի ուսումիսի. ԴԱՆԻԷԼ ԱՍՏՈՒԱՆՏՅԱՆ
Իսթանպոլ, Սուլթան Համամ, Գոբրրը օղլու խան Ն՝ 43։

Թաղրալարատա իչկիւղալը վէ միւթէպէր ամէնթլէրը տարանքնատա տրը։
ԻՄԹԱՒ.— Նէէրիմիզին էն մասրաֆ Ֆրանսայ վէ Ամման գուսանարարը սերմայէսի հասրլաթքնա նիսպէթէն 100 % օլու